

DIALOG

Kresťanský diskusný mesačník

VIII. ročník ● 2/2015

živá
knižnica

Počúvajte Rádio7 na frekvenciách

103,6 MHz v Bratislave

107,4 MHz v Novom Meste nad Váhom

107,7 MHz v Banskej Bystrici

Na celom území SR cez satelit **Astra 3B** alebo cez internet na **www.radio7.sk**

Vysielame modernú kresťanskú hudbu od domácich i zahraničných interpretov, krátke duchovné povzbudenie, poradenské a diskusné relácie, informácie o dianí vo svete i cirkvi a mnoho iného.

Rádio7 je mediálnym projektom občianskeho združenia TWR media so sídlom:

Banšelova 17, Bratislava

tel.: 02 / 43 41 19 11

č. účtu: 2629010483/1100

Počúvajte nás a podporte naše vysielanie!

rádio

Mediálny partner Dialógu

O B S A H

Fórum 4
BODKA
ZA REFENRENDOM

Rozhovor 7
KREŠŤANSTVO A ISLAM
A. H. Khan

Téma 11
ŽIVÁ KNIŽNICA

Publicistika 18
ČERVENÁ ŠNÚRKA
A. Činčuráková-Tipulová

Právna poradňa 21
AKO SOM SA ZAČALA
UČIŤ POSUNKOVÚ REČ
Jana Lesňáková

Filozofické okienko 22
JÁN MILČ LOCHAMAN
Martina Pavlíková

Úvahy z trolejbusu 24
KTO ČO POTREBUJE
Tomáš Komrska

Na margo dní 26
AKO HOVORIŤ O BOHU
Miroslav Kocúr

Dialóg mladých 27
Z MISIE V ŠKÓTSKU

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €, (podľa zborových dotácií)

Individuálne objednávky: cena + poštovné

PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET: 262 104 1859/1100, Variabilný symbol: 1014

Redakčná rada: Štefan Markuš (predseda), Tibor Máhrik, Bohuslav Piatko, Rastislav Števko

Šéfredaktor: Bohuslav Piatko, bpiatko@internet.sk

Jazyková úprava: Rastislav Števko **Dizajn a grafické spracovanie:** Martin Piatko

Sídlo vydavateľa: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43 **Adresa redakcie:** Sadová 28, 900 51 Zohor,
č. tel.: 0903 474 142, e-mail: svatava@internet.sk, web: www.dialog.cb.sk

Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. **Vyšlo:** 19. 2. 2015 **Tlač:** Transmedic Slovakia, s.r.o.

Predná strana obálky: B. PIATKO - Zima v Lužnom lese

EV: 2670/08 ISSN: 1337-6985

PREMÝŠLAJ O TOM, AKO PREMÝŠLAŠ O TOM, ČO ROBÍŠ!

Rada zachytávam podobné citáty, výroky, mottá... Zapisujem si ich do svojho pracovného zošita a vylepujem po stenách kancelárie. Napr. „*Nejde o to, ísť hlavou proti múru, ale skôr o to, nájsť očami dvere*“, „*Komu sa málo odpúšťa, málo miluje*“, „*Stav mysle je oveľa väčší súper ako protihráč na ihrisku*“, „*Buď milá!*“ a pod. Dokážu ma pozitívne povzbudiť, nakopnúť, ale aj zastaviť či zahanbiť. Keď sa ma kedykoľvek spýtate, aké je moje motto, asi vám vždy poviem iné. Niekoľko dní mám v hlave jednu myšlienku, potom príde na istý čas nová. Nachádzam ich v knihách, článkoch, na obaloch kryštálového cukru v kaviarni... a mnohé v Biblii.

Podobne mávam rôzne dlhý čas v hlave rôznych ľudí. Momentálne napríklad nosím v mysli priateľku, ktorá ťažko zvláda odlúčenie od rodičov, brata v Kristovi, ktorý sa cíti veľmi unavený zo služby, vzácnych starších manželov, ktorí sú mi veľmi blízki a mladého muža, ktorý napriek tomu, že sa narodil bez nôh a rúk, dáva vo svojej knihe návod na zmysluplný život s Bohom. Modlím sa za nich a skúmam ich. Ako žijú, ako premýšľajú, cez čo ich Pán Boh vedie a v čom je to pre mňa vyučujúce, povzbudenie, inšpirácia, príležitosť. Vtedy si uvedomujem vďačnosť za zborové spoločenstvo, ktoré mám a ktoré ma obohacuje. Sú to „Kristove listy“ a ja ich môžem čítať. Boli pripravené službou iných bratov a sestier, napísané Duchom živého Boha. V tejto súvislosti mi napadajú ďalšie myšlienky: „*Zármutok podľa Božej vôle prináša pokánie na spásu, a to netreba ľutovať*“ a „*Pokiaľ si človek úprimne a čestne neprizná, že je tým, kým je – dôsledkom svojich minulých rozhodnutí –, dovtedy nemôže vyhlásiť: Rozhodol som sa to zmeniť!*“

Kedysi, krátko po obrátení, som videla svet jednoducho a čierno-bielo. Veci boli dobré a zlé, správne a nesprávne, dôležité a zbytočné, k životu a k zatračeniu. No potom som rokmi začala pochybovať, či tie veci, situácie, postoje, rozlišujem dobre. Začalo to byť komplikovanejšie, širšie a hlbšie, niekedy môžu myslou neuchopiteľné. S pokorou som musela prijať ďalšie farby sveta, života. Každé obdobie trvalo približne 10 rokov. Tu mi napadá ďalšia zaujímavá myšlienka, ktorú niekto povedal, keď sa ho pri jeho 60. narodeninách pýtali, čo zo svojho života ľutuje – „*Ľutujem, že som vo svojich 30. rokoch nevedel to, čo viem teraz.*“

Čo viem ja vo svojich 44. rokoch? A čo budem vedieť vo svojich 60. rokoch, ak sa ich z Božej milosti dožijem? Dnes sa opäť posúvam k čierno-bielemu videniu sveta. No nie je to spiatocka k tomu jednoduchému videniu. Je to nadstavba. Od širokospektrálneho farebného vnímania sveta sa mi to zužuje na čierno-biele videnie toho životne dôležitého.

Veľa vecí môžeme vnímať farebne, rozmanito – efektívne formy evanjelizácie, priestor pre službu žien, zasahovanie cirkvi do diania v spoločnosti, členstvo v zboroch, priority cirkvi, osobnú spiritualitu, výber životného partnera... Aj svojím životným svedectvom ako Kristove listy sme farební a rozmanití. Často diskutujeme práve o preferovaní niektorých farieb v danom čase a priestore. Snažíme sa identifikovať výstražné značky pred nebezpečenstvom, odhaliť chyby, využiť dobré skúsenosti, uchopiť výzvy... Rastíme ako jednotlivci i spoločenstvá, i keď sa každý z nás do týchto debát zapája rôzne intenzívne.

A nad týmto farebným priestorom je stupienok, z ktorého vidím a vnímam to najdôležitejšie už len čierno-bielo. Sú len dve farby – dve možnosti. Buď žijem s Bohom, alebo bez Boha. Buď mám v srdci Ježiša, alebo večnú prázdnotu. Buď moje správanie ovplyvňuje Láska, alebo Strach. Buď hľadám vlastné uspokojenie, alebo zmysel života a naplnenie. Toto je buď – alebo.

Inšpiráciu a odvahu pre čierno-biele videnie často nachádzam práve v tých múdrych výroko, citátoch, svedectvách priateľov a známych. Ale prezriť a vidieť pravdu o sebe mi pomôže len Boží Duch. Spomenula som si na ďalší výrok: „*Keďže nemôžeme do hlavy druhého človeka vstúpiť, nemôžeme tam ani nič meniť.*“ Presne. My nie. Boh áno.

Modlím sa, aby mi Boh pridal múdrosť rozlíšiť dôležité od najdôležitejšieho, farebné od čierno-bieleho. Mám túžbu byť originálnym Kristovým listom, spoznať moje poslanie a zažiť zázraky. No a...

„...ak sa vám nechce prihodiť zázrak, staňte sa ním. Boh nerobí chyby, ale koná zázraky. Jedným som ja. Ďalším ste vy.“

MIROSLAVA ŠTEVKOVÁ
(Autorka pracuje v poradenskom centre pre celoživotné vzdelávanie dospelých.)

BODKA ZA REFERENDOM

BOHUSLAV PIATKO

(šéfredaktor)

„Po rokoch totality sa stále učíme viesť dialóg na všetkých úrovniach nášho spoločenského života. Vyhlásené referendum nás aj v tomto preverí. Nielen „pred“, ale najmä „po“. Pokojná atmosféra v spoločnosti začína byť hľadaný artikel. Nie nadarmo Pán Ježiš Kristus hovorí svojim učeníkom – *Blahoslavení, ktorí pôsobia pokoj.* (Mt 5, 9)“

Týmto slovami sme ukončili našu besedu v minulom čísle pred referendum. Snažili sme sa položiť vedľa seba „za“ i „proti“ referendu z pohľadu dvoch teológov. Veľmi zámerne sme ich neviedli konfrontačným smerom, ale snažili sme sa o informatívnu polohu. Predreferendová kampaň v médiách nebola dialógom argumentov. Zaznievali polopravdy i vyslovené lži, fakty, vytrhnuté z kontextov, podprahové útoky a emócie. A to na obidvoch stranách. Nepamätám si, kedy sa tak – aspoň podľa médií – rozdelila spoločnosť na Slovensku, ako pred týmto referendum. A možno sa rozdelila aj naozaj.

„Tí, čo na referendum pôjdu, vidia v tých, čo nepôjdu, predstaviteľov nebezpečného spoločenského trendu, ktorý podkopáva základy sexuálnej etiky.

Tí, čo na referendum nepôjdu, vidia v tých prvých zlo – inkvizíciu, hrozbu represie, obmedzovania občianskej slobody; jedni i druhí vidia v tých z druhej strany hrozbu a zlo,“ – napísal kazateľ Daniel Pastirčák v úvode k našej besede.

A médiá si užívali. Presne, ako to predpokladal Daniel Pastirčák.

Vo štvrtok 5. februára som si musel takmer dať facku, aby som sa presvedčil, či náhodou nie som v zlom sne, keď som si v SME prečítal: „...Mnohým musí byť jasné, že referendum je zároveň ruským trójskym koňom, v ktorom sa ukrýva protizápadná a proputinovská propaganda.“

Je po referende. S 21-percentnou účasťou je po neplatnom referende. A všetci sú nadšení a spokojní. Na moje veľké počudovanie, to nadšenie vládne aj v 21-percentnom tábore a 80-percentní sa pripravu-

jú na frontálny útok. Tých vyše 900-tisíc, ktorí sa referenda zúčastnili, však určite dávajú silnejší mandát Aliancii za rodinu, ako tí, čo si myslia, že majú za sebou názor 80% obyvateľov Slovenska. Neverím, že je pravdou to, čo hovoria – že majú za sebou postoj drvivej väčšiny Slovákov. V tých 80-tich percentách je určite najviac tých, ktorí majú v položených otázkach jasno, alebo aspoň polojasno, len referendum považovali za nezmyselné. Preto sa ho nezúčastnili. Lebo rodinu ohrozujú iné problémy.

Je po referende a ja verím, že sa médiám nepodari rozdeliť ľudí na dva tábory. Na tých, čo boli a na tých, čo neboli. Verím, že ani v cirkvách tí, čo boli, nebudú odsudzovať tých, čo neboli a naopak. To by bolo referendum o našej viere. A pre veriacich je viera láskou.

Na znak toho, že svoje miesto majú názory oboch strán, ako bodku za referendum uverejňujeme reakcie (názory) na našu besedu a referendum: zástancov referenda a názor tých, čo sa referenda nezúčastnili.

AD: Referendum, Dialóg 1/2015

Dlho som váhala, či napísať do Dialógu. No po prečítaní článku o referende som o tom veľmi často uvažovala. Keď som si v jeden pokojný večer našla čas na jeho prečítanie, môj pokoj sa zmenil na prekvapenie a sklamanie. Som vďačná za pána Vašečku, ktorý obhajuje kresťanské hodnoty. Úplne s ním súhlasím v jeho vyjadrení: „Zastavme sa v prijímaní všetkého, čo sa sem valí pod rúškom liberalizmu.“ A má úplnú pravdu. Keď povolíme hranicu v jednej veci, príde ďalšia a možno ešte horšia. Nedávno bola jedna rodina (muž, žena a deti)

v Holandsku. Boli tam považovaní za „iných“ – za cudných. Homosexuálne páry (mnohé aj s adoptovanými deťmi) tam však brali ako normu – ako niečo prirodzené a správne. Z vyhlásení pána Prostredníka som veľmi prekvapená a hlboko sklamaná. Ako môže kresťan akceptovať hriech? Ako môže súhlasiť s tým, aby sa prijal zákon o registrovaných partnerstvách? Ako môže súhlasiť s adopciou detí homosexuálnymi párami? V 1. liste Korintským v 6. kapitole, 9–10 verši sa píše: „Alebo či neviete, že nespravodliví nebudú dedičmi kráľovstva Božieho? Neklamte samých seba! Nijaký lakomec ani pôžitkár, ani cudzoložník či homosexuál, ani zlodej, opilec a grobian nevkráča do Božieho kráľovstva!“ Pavol tým nechce povedať, že takíto ľudia sú automaticky a neodvolateľne vylúčení z Božieho kráľovstva. Kristus môže zmeniť aj ich životy. V liberálnej spoločnosti sa kresťanom ľahko môže stať, že budú prehliadať a prijímať nemorálne konanie (sexuálne hriechy, nenásytosť, opilstvo, atď.), pretože takéto správanie vidia všade okolo seba. Hoci nás všade obklopuje, nemôžeme sa na ňom žiadnym spôsobom zúčastniť a nemôžeme ho ani schvaľovať. Je ťažké nedopúšťať sa hriechu, ktorý je spoločnosťou všeobecne prijímaný. Boh od všetkých svojich nasledovateľov žiada, aby mali bez ohľadu na svoj vek vysoké morálne zásady. Slovo kresťan je odvodené od slova Kristus. To znamená, že by sme mali napodobňovať Krista a žiť život Krista. Mne osobne v rôznych situáciách často pomôže otázka: Čo by urobil Ježiš na mojom mieste? Myslíte si, že by súhlasil, aby sa prijal v spoločnosti niečo, čo nás od neho len vzdialí? V 1. knihe Mojžišovej, v 2. kapitole čítame, ako Pán Boh stvoril človeka – muža a ženu (a nie muža a muža alebo ženu a ženu). Boží plán je jasný. „Preto muž opustí svojho otca i svoju matku a prilne k svojej žene a budú jedným telom.“ (Gn 2, 24) Božie Slovo je večné a platí aj pre nás. Na záver len toľko: Na druhý deň som si otvorila dcérin šlabikár. Na prvej strane bol napísaný úryvok z básne Milana Rúfusa, ktorý ma veľmi potešil: „Ako bolo na počiatku, nech je tak i s nami. Aby deti otcov mali, aby mali mamy.“

Miriám Guťanová-Kováčová

Chcelo sa mi kričať...

...keď som čítala vyjadrenia tých veriacich ľudí k referendu, ktorí ho považujú za zbytočné a misijné kontraproduktívne. Chcelo sa mi kričať a z najhlbšej hlbiny svojej duše plakať nad tým, čo som čítala.

Som obyčajná veriaca žena, Božie dieťa, Jedidja – miláčik Hospodínov a blázon pre Krista. To sú moje tituly. Všetko, čo v živote robím, sa snažím robiť z tej duše ako Pánovi, nie ľuďom. V našom cirkevnom zbore sme dobre vedení niest evanjelium, ktoré je slávne, vzácne, živé, ktoré prekračuje hranice smrti, ktoré jediné môže zmeniť život človeka a dať mu večnosť. Ježiš nás učí, že On je jediná cesta k Bohu, jediná pravda i život. Jediná. Ak Božie slovo hovorí, že homosexualita je neprijateľná, že je ohavnosť žiť sexuálne muž s mužom (žena so ženou) tak, ako žije muž so

ženou, tak čo riešime? Máme problém vyjadriť súhlas, že manželstvom treba nazývať len spolužitie jedného muža a jednej ženy? Ohrozuje nás to?

Kam sa dostanem, ak začnem alibisticky hovoriť, že „nemôžem predsa niekomu vnucovať svoje náboženské predstavy“? Kam sa dostanem, ak prestanem byť bláznom pre Krista a stanem sa priateľom so svetom? Neohrozí ma to?

Rodinu vraj v dnešnej dobe oveľa viac ohrozuje alkoholizmus, nevera, domáce násilie... ako homosexualita. Myslím si, že rovnako. Ale o tom, že alkoholizmus, nevera, domáce násilie rodinu ohrozujú, zatiaľ nikto nepochybuje. Ak by sme o tomto začali pochybovať, budem medzi prvými aktivistami, ktorí budú zvolávať mítingy a protesty, aby k tomu vyjadrili jasný postoj.

Pri našich deťoch vidím, ako úžasne rozlišujú, čo robí maminka, čo ocko, aká je maminka, aký je ocko, čo sa chcú učiť od maminky, čo od ocka... Muž a žena sú rôzne bytosti, spolu stvorené na Boží obraz, a úžasne sa vo všetkom dopĺňajú. Aj prejavy nežnosti a lásky medzi deťmi a rodičmi i medzi rodičmi navzájom vnímajú ako niečo prirodzené, vzácne, intímne a dobré. Majú teraz deti vnímať, že intímne sexuálne prejavy medzi osobami rovnakého pohlavia, teda z Božieho pohľadu ohavnosť, je niečo prirodzené a dobré? Budú sa toto deti tiež od nich učiť, ako sa učia prejavom verejnej lásky od heterosexuálnych rodičov? Budú doma počúvať, že je to normálne a bežné? Chceme tomuto vystaviť deti z detských domovov len preto, že nevieme problematiku opustených detí vyriešiť lepšie?

Mnohí pochybujú, či práve homosexualita, registrované partnerstvá (a súvisiace témy) v dnešnej dobe tak veľmi ohrozujú rodinu. Preto chcem aj ja vyjadriť svoj názor. Postaviť sa ako veriaci človek na Božiu stranu. Lebo niekto v tom jasno má, ale mnohí nie. Čakajú, čo kto napíše, ako to vníma, ako to kto vysvetľuje. Aj naši priatelia, aj naše deti, aj naši kolegovia, aj úplne cudzí ľudia. Rozhodnúť sa, že ja sa radšej nebudem vyjadrovať, lebo ono to nie je až také jednoduché, aby to nebolo zle pochopené, aby sme neboli obvinení z netolerancie a diskriminácie... je alibistické.

Približne pred 15-timi rokmi som bola na dvojročnom školení učiteľov k zdravému životnému štýlu. Témami boli prevencia fajčenia, alkoholu, drogových závislostí a sexuálna výchova. K poslednej téme nám prednášal mladý homosexuál, HIV pozitívny, veľmi atraktívny muž. Samozrejme, hovoril o tolerancii, o tom, čo všetko nepríjemné si v živote prežil (od rodiny i okolia), ako sa s tým učil žiť, že pre každého je prirodzené niečo iné, a pod. Boli mu opätované povzbudivé pohľady i slová a vyzdvihnuté jeho aktivity na školách, kde chodil medzi mladých pravidelne školiť o AIDS a svedčiť, že homosexualita nie je malomocenstvo a že je to niečo úplne normálne. Odvážila som sa nahlas, v miestnosti medzi asi 40-timi učiteľmi, povedať: „Verím tomu, že Ježiš Kristus ti s tým môže pomôcť.“

Neviete si predstaviť tú búrlivú negatívnu odozvu voči mne – ako si dovoľujem hovoriť, čo je správne a čo nie. Čo mu ja chcem akože radiť, čo má robiť, pretože by ho mal zaujímať nejaký náboženský názor...

On tieto emócie prerušil a povedal: „Nechajte ju. Ja s tým nemám problém, veď ja som veriaci človek a aj v Biblii jej nájdem niekoľko veršov, ktoré hovoria, že je to v poriadku.“ Už nebolo počuť, čo som na to povedala ja, lebo sa opäť väčšina znepokojila, prečo by on vôbec mal mne niečo dokazovať. Nemusím asi spomínať, že v ten večer už so mnou nikto neprehovoril. A na druhý deň ráno, pri spoločných raňajkách, som pri stole sedela sama. Medzi poslednými prišiel na raňajky aj tento muž. Všetci mu ponúkli miesto pri stole, ale on išiel ďalej a prisadol si ku mne. Vyjadrila som mu svoje prekvapenie. Chcel sa so mnou rozprávať. Neboli sme sami dlho – o pár minút si už prisadli samotné lektorky, ktoré hneď chceli usmerniť tému. On ich však zastavil so slovami: „Vás som už počul veľakrát. Teraz chcem počúvať ju. Nechajte nás.“

Mnohí čakajú, čo povieme. Mnohí sa pýtajú, či pôjdeme na referendum alebo nie, ako budeme hlasovať. Mali by sme byť ako kresťania transparentní a keď treba, aj odvážni vyjadriť svoj názor. Ja vyhlasujem, že na referendum pôjdeme a budem hlasovať 3x ÁNO.

Miroslava Števková

Z predreferendovej diskusie

Sú medzi veriacimi aj takí, ktorí síce nemajú problém s odpoveďami 3x ÁNO, a predsa odmietli hlasovať, samozrejme z iných dôvodov. Ja som jedným z nich.

V jednej diskusii som vyslovil argument, prečo nebudem voliť:

„Cirkev (a nie iba katolícka) je v dobe postmodernity v hlbokoj kríze. Mravné hodnoty, ktoré mala (a má) strážiť a vnášať do spoločnosti, benevolentne sama narušila a narúša. Cirkev nedokáže toho času čeliť vplyvu sekularizmu, lebo sa sama stala sekulárnou. Teraz, keď si cirkev uvedomuje silu sekularizmu, chce svoje vlastné zlyhania naprávať pomocou štátu – etickými zákonmi? Neprejavuje tým iba svoju bezmocnosť v zápase so svetom? V tom vidím obľudnosť blížiaceho sa referenda. Cirkev opustila zákopy, bojové polia a vyzýva sekulárny svet, aby namiesto nej riešil veci, ktoré jej vypadli z rúk, a dal ich do poriadku. Je to fenomén, ktorý v čase reformácie niektorí vodcovia cirkvi rozpoznali. Dnes už cirkev nedokáže meniť svet, ale – žiaľ – svet transformuje cirkev. Cirkev sa dovoľáva pomoci, ktorá zo strany štátu jednoducho nie je k dispozícii. Veď svetská moc ponúka len vlastný arzenál. Zákonmi etické záležitosti spoločnosti riešiť nemožno. Dobrým príkladom je Desatoro. Sám Pán Boh svojim zákonom mravné hodnoty sveta nezaistil...“

Navyše dodávam moju obľúbenú metaforu: „Keď zájde slnko za zore a v dome sa zotmie, nezačnem nadávať na Slnko či na zbytočnosť rotácie Zeme, ale pozriem sa, kde je v izbe vypínač. Podobne je to s hodnotami, ktoré kresťanská výchova nedokázala ustrážiť – nemal by som volať na zodpovednosť štát a politikov, ale pýtať sa: Kde je cirkev?“

Štefan Markuš

Stanovisko teológov k referendu 7. 2. 2015

Referendum o definícii manželstva, adopcii detí a sexuálnej výchove, ktoré sa bude konať 7. 2. 2015,

sa dotýka etických otázok. Ako teológovia zaujímame k referendu ako takému a k jeho otázkam nasledovné stanovisko:

1. Etické zásady spoločnosti sú výsledkom zložitého procesu interpretácie historických skúseností a deklarovaných ideálov. Uvedomujeme si, že občianska spoločnosť s rastúcim bohatstvom kultúrnych a náboženských tradícií musí vedieť vytvoriť priestor pre spolužitie rôznych etických zásad. Tento priestor však nemožno tvoriť hlasovaním v referende. Ako stabilný a bezpečný priestor pre všetkých ľudí dobrej vôle môže vzniknúť len v procese trpezlivej diskusie o rôznych interpretáciách ľudských dejín.

2. Referendum je misijne kontraproduktívne a kompromituje zvest' evanjelia Ježiša Krista v očiach spoločnosti. Poslaním kresťanov je šírenie zvesti, ktorá je ponukou pre každého človeka. Tento nástroj slúži na prezentovanie hodnôt, ktoré dokážu transformovať spoločnosť len vtedy, ak si ľudí získajú na základe ich slobodného rozhodnutia. Cesta skratiek a autoritatívnych rozhodnutí v prospech kresťanských hodnôt sa už viackrát v minulosti ukázala ako zlá a poškodzujúca samotnú vec Kristovho evanjelia.

3. Rany spoločnosti nemôže zaceliť strach a nenávisť. Uvedomujeme si, že naša spoločnosť čelí mnohým výzvam, v ktorých ako kresťania zlyhávame. Kríza rodinných hodnôt je jednou z nich. Túto ranu však nemôže zaceliť presúvanie zodpovednosti na iných a účelové pestovanie strachu a odporu voči ľuďom a skupinám, ktoré sa nám javia ako príčina problémov. Tieto rany môže zaceliť len odvaha porozumieť procesom, ktoré sa v našej spoločnosti odohrávajú a hľadať láskavé riešenia na preklopenie rozdielov.

(Podpísaných 18 teológov rôznych cirkví.)

Len pre informáciu uvádzame, že Rada Cirkvi bratskej odporučila účasť na referende a odporučila hlasovať 3x áno.

Modlime sa, aby nás aj vnútri cirkví postoj k referendu nerozdelil na tých, čo referendum „zradili“ a na tých, čo si „splnili“ svoju kresťanskú povinnosť. „Výsledok referenda by mal cirkvi viesť k tomu, aby v spoločnosti svojou zvestou otvárali témy, ktoré naozaj ľudí trápia,“ píše O. Prostredník v komentári po referende.

O Európe sa zvykne vraviť, že stojí na judeo-kresťanských základoch. A je to aj pravda. Paradoxne práve v jej dejinách pozorujeme nielen pogromy, namierené proti Židom. Je tu tiež fenomén inkvizície a silového presadzovania Božieho zjavenia kresťanmi v rôznych inštitučných podobách a obdobiach na jednej strane, ale aj silná vlna ateizmu na druhej strane, ktorá dodnes dôsledne odmieta zjavenie Boha ako dôležitý zdroj poznania.

Na strednom východe stáročia koexistujú tri najväčšie monistické náboženstvá – judaizmus, kresťanstvo a islam. Ich vzájomný názorový stret má podoby nielen pokojné, ale aj veľmi turbulentné. V poslednom období venujú svetové médiá pozornosť islamským radikalizmom nielen v súvislosti s terorizmom, ale aj s úsilím o vytvorenie islamského štátu. Dotýka sa to aj kraja pod Tatrami? V dnešnom rozhovore predstavujeme filozofické názory žijúceho filozofa Abrahima H. Khana, profesora na Trinity College v Univerzite v Toronte. Abrahim H. Khan vedie nielen postgraduálne štúdium filozofie, ale pôsobí tiež v oblasti komparatívnej religionistiky, venuje sa etike vo filozofii a teológii, vzťahom medzi vedou a náboženstvom. Má na to dobré dôvody.

Pochádza z Indie, jeho predkovia sa presídlili do Britskej Guajany a odovzdali mu všetko o indickej tradícii vierovyznaní. Sám hovorí: „Môžem sa zhovárať o hinduizme, budhizme, pracoval som v oblasti liečiteľstva a praktík, ktoré z tejto tradície vychádzajú.“ V mladosti získal štipendium na Lomonosovovej univerzite s možnosťou študovať psychiatriu alebo fyziku. Nakoniec odišiel do Chicaga, kde získal doktorát z fyziky. Následne študoval teológiu na Yale, neskôr promoval na McGillovej univerzite

v Kanade z komparatívnej religionistiky so zameraním na islam. Získal tiež doktorát z filozofie náboženstva so zameraním na Sørensa Kierkegaarda.

Profesor Khan je mimoriadne odborne zdatný a aktívny vo viacerých krajinách sveta vrátane postkomunistických. Od roku 2007 spolupracuje aj s FF UKF v Nitre. Zúčastnil sa a viedol medzinárodné konferencie v spolupráci so slovenskými vedcami v Nitre (2007, 2011) a Ljubljane (2012–2014). Od roku 2008 vychádzajú spoločné publikácie pod názvom Acta Kierkegaardiana, kde vydavateľom je Kierkegaard Circle (Toronto) a Stredoeurópsky výskumný ústav Sørensa Kierkegaarda (Nitra). Doteraz boli publikované tieto publikácie: Kierkegaard and Christianity, 2008; Kierkegaard and the nineteenth century religious crisis in Europe, 2009; Kierkegaardovo zrkadlo pre súčasnosť, 2010; Kierkegaard ako výzva k súčasnému svetu, 2011; Kierkegaard: East and West, 2011; Kierkegaard ako filozof lásky, 2012; Kierkegaard and Human Nature, 2013; Kierkegaard a existenciálny obrat; 2014. Boli publikované tiež dve monografické štúdie Ethical Bridges (2011) a Persona y Sociedad (2014).

V čase, keď koalícia NATO de facto vstúpila do vojny s Kalífátom, zúčastnil sa v Slovinsku sympózia o Kierkegaardovi a vo vydavateľstve Apokalipsa v Ljubljane vydal knihu s názvom *Dejanski posamezník* (Skutočný jednotlivec). V tom čase sa zrodil aj tento rozhovor. Uvažovať nad vzťahom judaizmu, kresťanstva a islamu (a ateizmu) je neustále potrebné. Kľúčom môže byť porozumenie životu človeka, ktorý je oddaný pravde, pretože je o nej presvedčený.

(Tibor Máhrík)

JUDEO-KREŠŤANSKÁ EURÓPA A ISLAM

S profesorom **ABRAHIMOM H. KHANOM** sa rozprával **ERVIN HLADNIK-MILHARČIČ**

Na Trinity College prednášate teológiu.

Áno. Ale som aj profesorom porovnávacieho štúdia náboženstiev, ktoré je oddelené od teológie.

Pohybujete sa však v kontexte židovsko-kresťanskej civilizácie.

Presne tak. Hoci mám aj niektoré výskumné záujmy, ktoré sú jej vzdialené.

Svätá Trojica, židovsko-kresťanská civilizácia, to sú kategórie ťažkého kalibru, ktoré neponechávajú veľa priestoru na manévrovanie. Všetko ostatné musí ísť bokom.

Na očiach vám vidím, že niekam mierite. Kam?

Mladí chlapci a dievčatá z Európy i Ameriky v súčasnosti odchádzajú do Sýrie a Iraku, aby v mene Kalifátu bojovali v radoch Abu Bakrovej al-Baghdadovej armády. Prečo potom našu civilizáciu neoznačíme ako židovsko-kresťansko-moslimskú – veď taká teraz je, či nie?

Nepochybne.

Mali by sme zmeniť pomenovanie našej civilizácie a inakšie nazvať aj naše zápasy a konflikty?

To si treba dobre premyslieť. V učebniciach odpoveď na túto otázku nenájdete a veriaci s vašou tézou nebudú súhlasiť. Práve tak veriaci v Kalifáte, ako tí v Európe a v Amerike. Aj politické inštitúcie, ktoré sa odvolávajú na vieru, vás pošlú preč. A predsa má táto otázka zmysel. Náboženstvá proti sebe bojujú, ale žijú aj v tesných spojenectvách a vzájomných závislostiach. Často platí oboje súčasne. Omnoho viac spolu súvisíme, než si obvykle pripustíme, no súčasne máme jeden k druhému oveľa ďalej.

Židovsko-kresťanská civilizácia vás mýli, lebo v nej niet miesta pre moslimov. Odpoviem vám bez servítky: židovstvo ako náboženstvo by už dnes, nebyť kresťanstva, neexistovalo. Položili ste si niekedy otázku, ako je možné, že judaizmus prežil? Veď proti nemu boli všetci. Keď sa v Rímskej ríši objavilo kresťanstvo, jediným mávnutím ruky zničilo grécku aj rímsku civilizáciu. Vybielilo všetko, Ozirisa a zvyšky egyptských mytológií, celý panteón gréckych bohov aj úradné náboženstvo Rímskej ríše, ktoré bolo voči ostatným vierovyznaniam naozaj tolerantné. Išlo vtedy o vznešených a mocných bohov, napriek tomu sa všetci zrútili a dnes ležia v prachu rovnako, ako piliere ich chrámov. Iba judaizmus prežil. Napadla vám niekedy otázka, ako k tomu prišlo?

Nie, takto som sa nad vecou nikdy nezamýšľal.

Tak ja vám to poviem. Je to preto, lebo kresťanstvo bez judaizmu nemôže svoj príbeh vyrozprávať do konca. Potrebuje ho, aby svoj príbeh priviedlo až po posledný súd, k zatrateným a spaseným. Bez toho by príbeh nebol úplný. Ešte aj v najodľahlejších kútoch sveta vedia o židovstve. Dokonca aj tam, kde s ním nikdy neprišli do styku. Odkiaľ? Počuli tento príbeh od kresťanských misionárov, ktorí bez židovstva nemôžu rozprávať o Kristovi.

Ale islam kresťania nepotrebujú. Preto sa veľké a silné štáty ako Kanada a USA pozerajú bokom, keď Izrael bombarduje Gazu a pozabíja tisíc alebo dvetisíc ľudí. No keď sa na internete objaví záber Ameri-

čana, ktorému hrdlo podrezávajú moslimovia, okamžite naštartujú motory svojich bombardérov. To už ďalej ani netreba vysvetľovať. Takto to jednoducho je. Islam je totižto v slabšom postavení. Potrebuje aj judaizmus, aj kresťanstvo, aby mohol vyrozprávať svoj príbeh. Naše kultúry sú naratívne. Dôležité je, ktorý príbeh rozprávame, ako ho rozprávame a kto ho rozpráva.

Všetko to troje sa potom stáva vynikajúcim základom pre súboj civilizácií?

Musíme byť opatrní. Najprv ide o súboj v zmysle, kto má vlastne pravdu. Kto rozpráva pravdivý príbeh a kto šíri nepravú vieru. Čím je boj krutejší, tým musíme byť opatrnejší. Teraz sa vo veľkom mudruje o islame a na základe niekoľkých internetových záberov sa mu pripisuje všetko možné. Pomaly. Ide o náboženskú tradíciu, ktorá je

tu s nami tisíc štyristo rokov. Človek by musel byť veľmi zahľadený do seba, aby si trúfol povedať, že ľudia celých štrnásť storočí podliehali bludom, resp. že nemali pravdu. Pri rozprávaní náboženských príbehov musíte byť presvedčení, že pravda je na vašej strane. Musíte mať istotu, že ste jej vlastníkom. Kresťania potrebujú príbeh o Izraelitoch a ich štáte, aby sa mohli cítiť isto a pevne vo svojom vlastnom príbehu. Istota je pre vieru veľmi vážna záležitosť. Každé náboženstvo vám povie, že je postavené na pravej viere, že má jedinú pravú mieru. To je pôvodný význam ortodoxie. *Orto* znamená pravý, správny smer, *doxia* zase názor. Môžeme sa uspokojiť hoci aj s „názorom“, o „pravde“ nemusíme vôbec hovoriť. Ortodoxia je teda správny názor. Výraz *doxia* však niekedy možno preložiť aj ako „viera“. Pravá viera môže byť ortodoxná. Názor

Zľava: prof. A. Khan, A. Hugau (Dánska veľvyslankyňa) a doc. R. Kralík

a viera sú brat a sestra, sú to synonymá. Celkom nám postačia, pravdu ani nemusíme spomínať.

A predsa sa teraz skrížili šable a rakety práve kvôli otázke, na koho strane je pravda.

Pretože do toho zasiahla tradícia osvietenstva, ktorá je, rovnako ako náboženstvo, v kríze, a to na obidvoch frontoch. Osvietencov zaujímala racionalita, tej sa venovali. Chceli svet, ktorý by sa vzdialil od doxy a viery – od akejkoľvek, a ktorý by spočíval na dokázateľnej pravde. V súčasnosti hovoríme skôr o postupoch falzifikácie, než verifikácie. Pravda platí dovtedy, kým neodhalíme podmienky, v ktorých neplatí. Ak budeme tvrdiť, že mesiac pozostáva z francúzskeho syra s ušľachtilými plesňami, za touto tézou môžeme stáť až dovtedy, kým niekto nepôjde na mesiac a neprinesie dôkaz, že po-

zostáva z niečoho iného. Teórie sa zriekneme až vtedy, keď nájdeme fakty, ktoré jej očividne odporujú. Ak by to tak fungovalo aj v náboženstve, v rámci polemiky by sa bomby stali platným argumentom. Lenže v náboženstve to tak nie je, preto aj desaťročia náletov Západu neprinesú nijaký výsledok.

„Boh miluje ľudí, ktorí konajú dobré skutky, odpustí hriešnikovi, ak sa za svoje skutky kajú, a v nebesiach ho prijme do svojho náručia,“ – to sú nedokázateľné prejavy viery. Matka, ktorej v náručí umiera jej jediné dieťa, môže pokojne veriť, že Boh je vševiediaci a dobrotivý. Boh je láska a vie, čo robí; jej syna k sebe povolal preto, lebo ho miluje, a teda ho čaká lepší život. Takúto vieru nemôžete vyvrátiť. Musíte sa jej pridržať až do konca svojich dní a falzifikujete ju až na onom svete, ibaže nikomu o tom už nebudete môcť porozprávať.

V tradícii racionalizmu si vytvoríte teóriu o svete a ak sa ukáže, že je pomýlená, zavrhnete ju. V náboženstve to nie je také jednoduché. Racionalizmus sa preto s prejavmi viery nejako mimoriadne nezaobrá, pretože tie nespočívajú na logickej pravde. Vo viere však pravdivé a nepravdivé neexistuje. A to sa cirkevným kruhom nepáčilo. Nechceli byť vylúčené z moderného sveta. Náboženstvo sa pokúšali vysvetliť racionálne, aby sa mohli zapojiť do racionálneho modelu interpretácie sveta pomocou výrazov „pravdivé – nepravdivé“. A sami začali zdôrazňovať pravdu. Jeden zo spôsobov, ako hovoriť o pravde, je hovoriť o presvedčení. Musíte byť presvedčení, že to, v čo veríte, je naozaj pravda. V západnej tradícii nikto zámerne nevyznáva omyl. Kresťanstvo chcelo dosiahnuť rovnoprávne postavenie s osvietenstvom, alebo aspoň to, aby ho osvietenstvo uznalo. Muselo sa vo svojej tradícii zbaviť všetkých hokusov-pokusov a čarovania. Klerikálny establišment už neprezentuje náboženstvo ako súbor (po)vier, pocitov a vízií. Zázraky, zjavenia a anjeli sa dostali do druhého plánu; dôraz je na pravde – tej, ktorú veriaci žijú. Veriaci musia byť presvedčení, že to, v čo veria, nie je omylom a ani sa omylom nemôže stať. Kresťanské cirkvi boli posadené potrebou presvedčivosti, istoty, že sa nemýlia. Nemýlia v tom, že Boh sa narodil v Ježišovi Kristovi a že ľudstvo vykúpil z prvotného hriechu. To je dôležité, pretože hinduisti a moslimovia síce veria v niečo iné, ale fungujú podľa tej istej logiky. Z rozumového hľadiska však dve alebo tri veľké skupiny veriacich, ktoré veria v rozličné veci, nemôžu mať naraz jednu pravdu. Preto sa Kalifát uzatvára pred svetom a s inými komunikuje jedine šablami.

Vzájomná falzifikácia teórií momentálne prebieha podrezávaním hrdiel, bombardovaním a veľmi podozrivými spojenectvami. Ofenzíva Islamského štátu pritiahla inštitucionalizované armády, ktoré sa ho pokúšajú zničiť, a európskych dobrovoľníkov, ktorí ho naopak bránia. Používame

termíny z oblasti viery, aby sme objasnili politický kontext konfesijných vojen, ktoré sa odvíjajú na Blízkom východe. Obamov „matrix zla“ je terminológia z komiksov, „konflikt civilizácií“ už vyšiel z módy. Vstúpili sme azda na Blízkom východe do náboženskej vojny?

Nepovedal by som. Sám za tým vidím ekonomické a politické záujmy, ktoré sa krútia okolo energetických zdrojov, územnej kontroly, tvorby národných štátov a nastolovania geostrategickej rovnováhy. Väčšinou sme svedkami politických dejov – náboženstvo sa tu používa len ako logistická podpora pre politické ciele. Takto je to na obidvoch stranách, na Východe aj na Západe; na Východe sú len hlasnejší. Postup nie je ničím novým: využiť náboženské cítenie, terminológiu a náboženské inštitúcie, a tak posilniť svoju politickú konfiguráciu.

To neznie práve najlepšie. Ale prečo?

Preto, lebo na Západe sme súčasťou tradície, vychádzajúcej zo sekularizácie politického života. Na Západe si laickosť nosíme ako svoj amulet, ktorý nás má ochrániť pred zlým. Veľmi chceme veriť v laickosť štátnych a spoločenských inštitúcií, sekularizácia však zároveň začína prehrávať svoju bitku. Zbytočne by sme si pestovali nejaké ilúzie. V politike je prítomných stále viac náboženských konceptov, odvolávaní sa na náboženské hodnoty a tiež rituály, ktoré sú súčasťou marketingových stratégií presvedčania. Na Blízkom východe je to odjakživa víťaziaci koncept, ktorý čoraz silnejšie ignoruje sekularizáciu v podobe, v akej ju promuje Západ. Vypozorovali tam, že Západ vo svojom presvedčení ochabol. Keď Východ zistil, že Západ prepadol neistote, moslimská ríša mu – nám – vrátila úder. V Kalífáte metodicky postupujú tak, že si z laických spoločností strúhajú žarty. Vracajú nám to pomocou našich vlastných nástrojov presvedčania, ktoré sme im my sami predávali ako nástroje vedúce k oslobodeniu. Scény s podrezávaním hrdiel boli šokujúce, ale všetky príznaky

už viseli vo vzduchu nejaký čas. Ľuďom v islamskom svete sa už zunovali stále nové cykly bombardovania a náletov – bombardéry, ktoré ich chodia oslobodzovať. K pokusu zasadiť spätný úder raz niekde muselo dôjsť. Ja sám nie som celkom presvedčený, že v celej tejto záležitosti treba hľadať pravdu na Západe. Na jeho adresu by som mohol povedať, že život ľudí na Blízkom východe ho v skutočnosti nezaujíma, no pokúsím sa vyjadriť vládnejšie. Západ má svoj denný poriadok, ktorý však nie je práve najvhodnejšie zosúladený s ľuďmi, žijúcimi v politických podmienkach, kde fungujú takmer feudálne vzťahy.

Kde a kedy sa skončila idea pokroku? Azda už odumrel náš úmysel definitívne prekonať stredoveké chmáry?

S tým mali ťažkosti už v stredoveku. V každom prípade v období jeho zániku. Európski vládári sa už v roku 1648 pýtali to isté: Zišli sa vtedy v Münsteri, aby podpísali Westfálsku dohodu o mieri, ktorá mala ukončiť tridsaťročnú vojnu medzi protestantskými a katolíckymi krajinami v upadajúcej Západorímskej ríši, osemročnú vojnu medzi Španielskom a Holandskom, a v Európe nastoliť mier a harmóniu. Zišli sa iba vládári a suverení slobodných kráľovských miest, bol to politický kongres. Nedovolili, aby sa na diskusiách o vytvorení harmonickej spoločnosti zúčastnilo aj duchovenstvo. Veci sa potom ešte niekoľkokrát uberali tou nesprávnou cestou. Z jednoduchého dôvodu – takto stanovený cieľ obsahuje chybu. Ľudská povaha je konfliktná. Človek robí veci, ktoré by robiť nemal, a nerobí veci, ktoré by robiť mal. Žijeme v rôznych spoločnostiach, no spoločnosti tiež nie sú harmonické; sú konfliktné, tak, ako ich členovia. Nie kvôli vyššej sile, ale kvôli nám, ktorí v nich žijeme. To vedel už Platón. Veď prečo *polis* potrebuje strážcov? Keby bolo všetko v poriadku a všetci by sme sa len pekne rozvíjali, nemuseli by sme sa len pekne investovať do polície a armády a vymýšľať si na tisíce zákonov.

Na svet sa dívame prostredníctvom germánskej dialektickej tra-

dície. Dialektika by nefungovala, keby neexistovala temná strana vecí – tá negatívna, deštruktívna. To platí pre všetky kultúry. V hinduizme napríklad neexistuje náboženstvo v európskom zmysle slova, platí tu však *Dharma*: Človek musí vykonať svoju povinnosť. Brahmanisko-hinduistický princíp *Rta* (Rita), ktorý má svoj pôvod v ešte skorších iránskych predstavách, znázorňuje kozmický poriadok univerza, ale aj akási pravidelnosť sférických hnutí. Existuje však aj princíp *AnRta*, ktorý predstavuje chaos, sféru nejestvujúceho, a tiež rozrušenie poriadku. Na to je naviazaná idea *Dharmy* aj s jej etickými konzekvenciami. Aby mal teda systém zmysel, potrebujeme dobro aj zlo. Aj v nemeckej filozofickej tradícii je to tak. Máte Schellinga a ďalších, ktorí píšú o temnej stránke negativizmu. Človek je taký. Ako teda možno dosiahnuť dokonalú spoločnosť? Veď ľudia by v nej ani nechceli žiť. Povedzte, žili by ste radi v nebi, kde vládne úplný súlad? Nebo by sa časom aj tak rozdelilo na severné a južné nebo, vznikli by trenice, ktoré by sa rozvinuli do konfliktov, a v pekle by sa iba smiali. Ak raz vo vesmíre stretne mimozemšťanov, Američania im ponúknu, aby si prečítali Sväté Písmo. A Martania zistia, že Kristus neumrel pre ich hriechy. Kristus sem prišiel kvôli ľudstvu. Aj Korán je pre Martanov neupotrebitelný. Platí iba pre ľudí – pre tých, ktorí sme nedokonalými bytosťami; pre nás.

Toto je povrchná odpoveď, lebo v skutočnosti neviem, čo je to pokrok. Mobilný telefón a práčka nie sú ničím novým. Predtým sme mali tam-tam a potok. Správa sa dostala do susednej dediny a šaty boli oprané. Môžete hovoriť o pokroku, ale najprv musíte vedieť, čo si pod tým predstavujete. ■

Pokračovanie v budúcom čísle.

(Zo slovinčiny so súhlasom obidvoch zúčastnených na rozhovore preložila Stanislava Chrobáková Repar. Pôvodne publikované: Objektív (Dnevník), 11. 10. 2014)

Na jeseň minulého roku si v Bratislave pripomenuli 90. výročie založenia zboru, vtedy Jednoty česko-bratskej (JČB). Zhromaždenia českých prisťahovalcov síce bývali už od roku 1917 v byte rodiny Kinclovcov, no samostatná stanica Brnenského zboru JČB vznikla až v roku 1924. Prvým správcom stanice sa stal Ladislav Mikulecký. V roku 1938 zakázali činnosť zboru JČB vo Viedni a tamojší kazateľ Gustáv Sadloň prišiel slúžiť do Bratislavy, kde už činnosť zboru prebiehala na mieste terajšej modlitebne na Cukrovej ulici. Počas Slovenského štátu bola činnosť JČB zakázaná a znovu ju obnovili až v roku 1945. V roku 1967 slovenská a česká časť JČB prijali názov Cirkev bratská. Zbor na Cukrovej funguje dodnes a na jeho pôde vznikol ďalší bratislavský zbor – Kaplnka s kazateľom Danielom Pastirčákom.

Toto je veľmi stručný pohľad do 90-ročnej histórie zboru. Podrobnejšie sa o histórii a o najvýznamnejších osobnostiach, pôsobiach v zbore, dočítate v publikácii Jozefa Uhlíka: *Svedectvo o Božej moci a milosti*. Zborový spevokol na slávnosti predstavil prierez piesňovej a básnickej tvorby členov zboru, vystúpili aj „pozostatky“ hudobnej skupiny Trne, no vari najzaujímavejšia bola

ŽIVÁ KNIŽNICA (príbehy zo života zboru z čias totality).

A práve tie sme sa vám rozhodli priblížiť.

Pripravila MILENA UHLÍKOVÁ

Foto BOHUSLAV PIATKO

živá knížnica

Z PRENASLEDOVATEĽA KREŠŤANOV BOŽÍM DIEŤAŤOM

Príbeh MICHALA KINTLERA
rozpráva jeho syn DUŠAN.

V roku 1939 sa rozpadlo Československo, vznikol slovenský štát a začala 2. svetová vojna. V roku 1940 zakázali úrady Jednotu českobratskú (JČB, dnešnú Cirkev bratskú) na Slovensku a modlitebňu na Cukrovej ulici, v ktorej sa konali bohoslužby, úradne zapečatili. Znamenalo to, že členovia zboru tam viac nemohli chodiť a ani čokoľvek robiť. Človekom, ktorý tento úradný výkon pečatenia urobil, bol môj otec Michal Kintler. V tom čase pracoval ako policajný dôstojník v budove Polície u dvoch levov.

Hneď po rozbití Československa prinútil nový slovenský režim väčšinu obyvateľov českej národnosti vysťahovať sa do Protektorátu Čechy a Morava. Jednoducho im odmietol udeliť štátne občianstvo a ich pobyt na Slovensku sa tým stal nelegálnym. Týkalo sa to aj väčšiny členov zboru JČB v Bratislave. Museli odísť do Čiech. Počet členov zboru tým klesol zo 72 na 22. Po zákaze JČB hrozil zboru úplný zánik. Kazateľ Gustáv Sadloň požiadal o pomoc vedenie zboru Reformovanej kresťanskej cirkvi v Bratislave. Podpísal dohodu, podľa ktorej sa členovia JČB formálne stali členmi Reformovanej kresťanskej cirkvi, ale v skutočnosti si zbor JČB zachoval úplnú samostatnosť.

A ako ďalej viedol Pán Boh môjho otca? Otec pochádzal z evanjelickej rodiny, ale nechodil do kostola – nanajvýš na Vianoce. V Bratislave sa zoznámil s Annou

Račkovou, ktorá pochádzala od Rimavskej Soboty a bola úprimne veriacou kresťankou. Keď začali spolu chodiť, otec jej dal podmienku, že s ním musí jeden rok navštevovať kultúrne a športové podujatia v Bratislave, ktoré sa jemu budú páčiť. Ona súhlasila s tým, že potom bude on jeden rok chodiť s ňou na miesta, kam chodí rada ona. Bolo to spoločenstvo veriacich ľudí v Kresťanských zboroch. Tak sa aj stalo. Otec v tomto spoločenstve uveril v Pána Ježiša Krista. V roku 1941 sa zosobášili.

Po vojne otec odišiel z Policajného zboru a pracoval na Povereníctve vnútra, kde mal na starosti výzdobu mesta pri štátnych sviatkoch a iných príležitostiach. Odtiaľ bol po previerkach v roku 1952, keď nepodpísal, že je vyrovnaný s náboženskou otázkou, okamžite prepustený. Mal odísť pracovať do ťažkého priemyslu. Ale Pán Boh sa o neho predvane postaral. Pretože

jeho nadriadení vedeli, že je spoločlivý a dobrý pracovník, presunuli jeho prácu do inej – politicky menej sledovanej – organizácie Park kultúry a oddychu, kde pracoval až do dôchodku.

V roku 1960 moji rodičia presťahovali do Jednoty českobratskej. Môj otec bol aktívny v zbere. Slúžieval na modlitebných chvíľach aj na biblických hodinách Božím slovom.

Pán Boh má moc zmeniť človeka. Tak, ako sa zo Saula stal Pavol, niečo podobné prežil aj môj otec. Ako veriaci človek v časoch prenasledovania nezaprel svoju vieru, nepozeral na dočasné výhody, vždy stál pevne za poznanou Pravdou. Pán Boh ho neopustil. Prežil s Ním veľké skúsenosti. A Pán Boh sa nemení. Je ten istý včera, dnes aj na veky. Aj dnes môže robiť podobné veci. Chcem vám povedať, že Pánu Bohu sa oplatí odovzdať svoj život a plne mu dôverovať. ■

VIAC, AKO SME ČAKALI

Príbeh rozpráva autor projektu
modlitebne v Bratislave JÁN KOMRSKA

Keď Pán Boh pôsobí rast cirkvi, postará sa aj o potrebný priestor, v ktorom by sa mohli veriaci zhromažďovať a nemôže mu v tom žiaden nepriateľ (ani malá viera veriacich) zabrániť. Túto skúsenosť prežil náš cirkevný zbor pred osemdesiatimi rokmi, keď s Božou pomocou získal dom na Cukrovej ulici, ktorý predtým slúžil – okrem iného – aj vojenskému súdu.

Pod vládou komunistov po roku 1948 sa zdalo nemožným, že by sa mohli priestory cirkvi zväčšovať alebo zlepšovať. Prišlo však poli-

tické uvoľnenie na konci šesťdesiatych rokov. Podarilo sa vyprázdniť suterén pod modlitebňou, ktorý slúžil ako sklad istého štátneho

podniku, a vybudovala sa tam miestnosť na stretnutie, a to aj pri stoloch a s malou kuchyňou. Priestor slúžil najmä mládeži. Pokiaľ sa

dobré pamätám, žiadne povolenie sme si na to nepýtali – podarilo sa to urobiť nenápadne, takže si to vládnci neprajníci nevšimli.

V roku 1968 sa unitárny štát federalizoval, a to vyvolalo požiadavku zriadiť na Slovensku, v Bratislave, ústredie našej cirkvi – a teda aj potrebu vybudovať kancelárie. Takto sme získali súhlas nadstavať nad prízemnou budovou modlitebne kancelárske priestory pre novozaložené Predsedníctvo Cirkvi bratskej – bez toho, že by sa výrazne zväčšili bohoslužobné priestory. Stavebné povolenie sme dostali najmä vďaka pracovníčke stavebného úradu, pani Ing. G. Matušikovej, a to nielen na vybudovanie kancelárií, ale aj na výrazné zlepšenie priestorov zboru.

Pôvodný dom našej modlitebne, zo strany ulice prízemný, sa mal podľa projektu nadstavať do výšky susednej trojposchodovej budovy. Zo strany dvora bol dom jednoposchodový a táto jeho časť bola vysunutá asi 6 m pred dvorné priečelie susedných domov. Podľa schváleného projektu sa mal dom zvýšiť nad celým pôvodným pôdo-

rysom a zostala nezastavaná ešte asi dvojárová záhradka.

Po prvom máji 1975 sme s veľkým nadšením začali so stavebnými prácami. Pán Boh však rozhodol inak – plánované rozšírenie priestorov nepovažoval zrejme za dostatočné, a preto razantne zasiahol. Už piateho mája bola stavba zastavená kvôli protestu susedov – nadstavaná časť budovy, vysunutá do dvora, by im totiž zatienila balkóny. Rokovanie so susedmi bolo veľmi nepríjemné, nakoľko neboli ochotní tolerovať žiadnu ujmu, ktorá je inak v mestskej zástavbe bežná. Stavebný úrad podmienil nové povolenie stavby súhlasom susedov. Najprv sa hľadalo riešenie s odrezaním rohu našej budovy, aby sa tienenie eliminovalo, potom však prišiel nápad na razantnú zmenu koncepcie. Podľa nej by sa budova zapustila do zeme na celom pozemku vrátane záhradky, a všetky nadzemné podlažia by sa zmenšili tak, aby nevyčnievali pred dvorné priečelie susedných domov. Susedia boli spokojní a stavebný úrad vydal nové povolenie, ale so stálym naliehaním, aby sa

stavalo čo najrýchlejšie – kým si protivníci všimnú, že sa stavia nie nadstavba, ale celkom nový kostol. Cirkve tak získala novú budovu s hlavnou sálou chrámového charakteru, ktorá ďaleko presiahla to, na čo si veriaci trúfali čo i len pomyslieť.

Príbeh rozširovania priestorov sa však dokončením stavby v roku 1977 neskončil. Druhé poschodie, navrhnuté pre potreby administratívy cirkvi, neslúžilo dobre pre skupinovú prácu, najmä s deťmi. Po niekoľkých neúspešných pokusoch o nápravu sa museli prehodnotiť priority a dnešné nové riešenie je navrhnuté tak, že všetky miestnosti slúžia pre stretanie skupín a kancelárske pracoviská sú zabudované v nikách. Architektonické riešenie navrhli mladší architekti, ktorí tak prebrali štafetu pri vytváraní priestorov cirkvi. Nevieme, aké bude ďalšie pokračovanie príbehu, v ktorom Pán Boh rozširuje priestory pre cirkev. Podľa doterajších skúseností to však bude vzrušujúci príbeh, v ktorom budeme žasnúť nad Božou veľkosťou a tvorivosťou. ■

AJ EŠTEBÁK MÁ DUŠU

Príbeh rozpráva MILOŠ MATEJ

V období vrcholiaceho likvidačného boja proti tzv. nepriateľom komunistického totalitného režimu bola terčom prenasledovania aj cirkev, a tým veriaci kresťania. Tento neúprosný boj prebiehal napriek tomu, že v ústave bola oficiálne definovaná sloboda náboženstva. Zvlášť významnú úlohu v boji proti veriacim plnila tajná polícia – ŠtB (štátna bezpečnosť). Disponovala neobmedzenými zákernými až krutými metódami.

Medzi pracovníkmi ŠtB svedomite pracoval aj istý súdruh Kiš. Tak sa dozvedel, že kazateľ Ciesar z Prešova navštívil bez štátneho povolenia bratislavský zbor. Práve v tomto čase mal byť br. kazateľ Ciesar na návšteve v rodine br. Jurču. Pracovník ŠtB zazvonil u Jurčovcov práve v obedňajšom čase. Domáca gazdiná práve prestierala stôl k obedu, a tak pozvali aj tohto „hosta“ k stolovaniu. Tak, ako bolo zvykom, pred jedlom sa br. kazateľ Ciesar modlil a v modlitbe spomenul aj tohto človeka – modlil sa za neho a za jeho rodinu. Eštebák počas modlitby zrazu vstal a s plačom

odišiel od stola k oknu. Potom sa zdôveril, že prežíva vážne rodinné problémy – mal ťažko postihnuté dieťa, umiestnené v špeciálnom opatrovateľskom ústave, vzdialenom od Bratislavy. Br. Ciesar a Jurčo prejavili záujem o jeho osobné bolesti a rodinné problémy, a tak zainteresovali aj iných bratov na nesení bolesti a bremena jeho rodiny.

Vtedy bratia Ciesar a Jurčo oslovili na pomoc aj mňa (od r. 1964), aby som ako lekár pomohol radou, ale aj tak, že som tohto človeka vozieval do mesta, v ktorom bolo jeho dieťa umiestnené. Neskôr

p. Kiš poďakoval za našu službu a starostlivosť, kúpil si kvôli transportom staršie auto. Vždy sa s vďakou a dojatím vracal k preukázanej láske v najťažších obdobiach jeho života.

Potom sa sám rozhodol skončiť pracovný pomer v ŠtB a zamestnal sa ako robotník v Chemických závodoch Dimitrova, a to ešte v čase komunistického režimu.

Aj takto sa naplňala túžba K. Rojovej, uvedená v piesni: „Ži krásne v tomto živote, šír vôňu lásky vŕkol seba! Putuješ tam, kde slz už niet a lásky tvojej netreba.“ ■

ZA MODLITBU DO VÄZENIA

Príbeh VLADISLAVA MATEJA st.
rozpráva jeho syn VLADO-

Peter, Janka, Veronika a Kristína vedú v našom spoločenstve stretnutia mladých „Pod stromom“ a „Naboso“. Ich súčasťou sú aj tento rok stretnutia skupiniek, ktoré sa uskutočňujú v prostredí rodinného prostredia niektorých ľudí z nášho spoločenstva. Peter jedného dňa ráno vstane ako každý iný deň, rozlúči sa svojou ženou Dankou (ktorá má o chvíľu termín pôrodu) a ide do svojej architektonickej kancelárie. Pracuje na projekte novej fabriky pri Seredi. Okolo obeda za ním prichádzajú dvaja muži v dlhých čiernych plášťoch, preukazujú sa odznakmi tajnej polície. Oznamujú mu, že je zatknutý za diverznú činnosť. Odvádzajú ho a 5 mesiacov vypočúvajú vo vyšetrovacej väzbe. Až cestou na súdne pojednávanie vidí na chodbe svoju ženu s dieťaťom v náručí a v pojednávacej miestnosti sa dozvedá, že spolu s ním boli zatknutí aj ostatní členovia tímu, pracujúceho s mladými. „Aké je pozadie môjho pobytu vo väzení?“ – pýta sa Peter na súde. Prokurátor odpovedá:

„Vy ste zatvorený preto, lebo šírite nepriateľskú ideológiu, ktorá je proti našej republike. Okrem toho sa schádzate po súkromných domoch, kde šírite túto ideológiu, ktorá je protištátnou činnosťou, a tým maríte možnosť kontroly štátnej moci a vytvárate v domoch možnosti konšpirácie nekontrolovateľných akcií proti republike.“

Konečný verdikt súdu znel: „Peter Popluhár, ste odsúdený za rozvracanie republiky na 3 roky väzenia nepodmienečne.“

Takto v hrubých rysoch prebiehalo zatknutie a súd s mojím otcom v roku 1959. Príbeh som zámerne osadil do dnešnej doby, do „hlavnej úlohy“ som obsadil Petra Popluhára, ktorého by za jeho prácu v mládeži mohol stihnúť pred 55-timi rokmi taký istý osud, ako môjho otca.

Pre generáciu mladých ľudí, ktorí majú dnes 25 a menej rokov, je možno tento príbeh pochopiteľný, len ak by išlo o dej akčného filmu. Sloboda, ktorú máme dnes, však bola vybojovaná aj osobným

utrpením mnohých ľudí. Môj otec Vlado však nebol klasickým disidentom typu Václava Havla. Nebojoval otvorený zápas proti režimu alebo jeho predstaviteľom. Bol „len“ dôsledným veriacim človekom, ktorý svoju vieru v Ježiša Krista myslel vážne. Bol pre Krista ochotný aj trpieť. Kristus, apoštoli a prví kresťania mu boli v utrpení príkladom. Boh ho však neopustil ani v čase neistoty a tyranie zo strany vládnej moci. Po amnestii v roku 1960 sa oženil s Máriou a mali spolu dve deti, Daniela a mňa. V novembri 1989 už ako 66-ročný nevynechal ani jednu demonštráciu a s nadšením vítal nový nádech slobody. Dožil sa toho, že „Božia pravda víťazí“. Tzv. nežnú revolúciu prežil ako vy počutie hlasu miliónov trpiacich. Boh sa ozval a zdanlivo neotrasiteľný komunistický režim padol ako domček z karát.

Sme pre našu vieru v Krista ochotní prinášať obeť aj dnes? ■

Z NEPRIATEĽA BRAT

Príbeh JÁNA KMEŤA rozpráva MILAN ČÍČEL

Bolo to na jar v roku 1968. Socializmus v Československu nadobúdala ľudskejšiu tvár. Európa, inšpirovaná vývojom v ČSSR, rozvinula myšlienku euromunizmu. S Milanom Jurčom sme sa prechádzali okolo nemocnice na Bezručovej ulici a rozmýšľali sme o tom, čo má v tejto „ľudskejšej“ dobe robiť pravá biblická viera. Po niekoľkých okruhoch Milan Jurčo vošiel do budovy ministerstva kultúry, aby navštívil na odbore dozoru štátu nad cirkvami vedúceho oddelenia protestantských cirkví Jána Kmeťa.

Ján Kmeť, pôvodne učiteľ, bol do služieb MK SR prizvaný zo zboru ŠtB. Mal povest nekompromisného komunistu, osvedčeného pri kolektivizácii poľnohospodárstva.

V novej úlohe na MK sa usiloval o to, aby administratívnymi zásahmi bojoval najmä proti „malým“ cirkvám. Osobitne bol zameraný na brata kazateľa F. Ciesara, ktoré-

ho zbor v Prešove – ale aj stanice v celom prešovskom kraji – zaznamenávali trvalý rast.

Vtedy na jar roku 1968 sa však pomery v Československu zmenili

a tvrdí komunisti dostali strach, že sa situácia v našej krajine vyvinie podobne, ako to bolo v Maďarsku v roku 1956. Aj Ján Kmeť bol vystavený tlakom zo strany vedenia väčšinových protestantských cirkví. Nikto z komunistov si nebol istý svojou budúcnosťou.

Milan Jurčo prišiel vtedy za Kmeťom, aby mu podal ruku a aby s ním začal dialóg. Ale už nie ako podriadený s nadriadeným, ale ako rovný s rovným. Prednosta Kmeť bol prekvapený. Čakal vyhrážky – a prišla podávaná ruka. Brat Jurčo mu ponúkol vypracovanie štúdie o pôsobení malých (vyzna-vačských) cirkví na Slovensku, aby mal súdruh prednosta lepšie porozumenie pre pôsobenie ma-

lých cirkví, ktoré v našich krajo-
ch existujú iba krátko, a na rozdiel od väčšinových cirkví pôsobia nepoli-
ticky.

Ján Kmeť podanú ruku prijal a namiesto pomsty sa začal dia-
lóg. Tento dialóg poznačil ďalší
vývoj nie iba Cirkvi bratskej, ale
aj ostatných vyznavačských cirkví
na Slovensku. Najskôr to bol sú-
hlas s vydaním Biblie (prvýkrát od
vojny), potom vydávanie ďalšej „li-
turgickej“ literatúry alebo študijné
pobyty mladých teológov na zahra-
ničných školách. Dialóg vrcholil
politickým súhlasom na stavby
a rekonštrukcie zborových domov
a kostolov.

Koniec príbehu Jána Kmeťa,
prednostu oddelenia MK, ktorý

vykonával dozor štátu nad protes-
tantskými cirkvami, je rovnako dra-
matický ako jeho začiatok. Po pred-
časnom odchode do dôchodku sa jeho stav
rýchlo zhoršoval. Manželka pána
Kmeťa sa obrátila na brata Milana
Jurča, či by nebolo možné, aby ho
navštívil kňaz. Samozrejme, tajne.
Na smrteľnom lôžku ho navštívil
brat kazateľ František Ciesar. Áno
– ten kazateľ z Prešova! Brat kaza-
teľ bol v tom čase už kazateľom
v Bratislave a navštívil pána Kmeťa
niekoľkokrát. Do jeho rúk vykonal
aj generálnu spoveď a pri posled-
nom stretnutí z rúk brata kazateľa
Ciesara prijal dary Večere Pánovej!
Pán Ján Kmeť mal štátny pohreb. ■

KTO JE MÔJ BLÍŽNY?

Príbeh založenia Betánie rozpráva
ELENA ANDRÉOVÁ, matka zakladateľa IGORA

Môj syn Igor pracoval v zdra-
votníctve – bol lekárom. Aj vďaka
tomu túžil popri našej Cirkvi brat-
skej v Bratislave rozvíjať nejakú so-
ciálnu službu pre ľudí najslabších
a odkázaných na pomoc. V časoch
socializmu to však nebolo možné.

V roku 1989 prišla revolúcia
a s ňou nádej, že zmeny v politic-
kom a spoločenskom živote nám
umožnia robiť veci, ktoré sme do-
vedy nemohli.

Pri jednej náhodnej príležitosti,
asi v roku 1990, oslovil Igora brat
kazateľ František Ciesar so slova-
mi: „Igor, cestujem do Solingen, u
chcem ťa vziať so sebou do našej
sesterskej cirkvi, kde majú aj dia-
konickú prácu. Pozrieš sa na to
a posúdiš, či by nebolo možné nie-
čo také založiť aj u nás.“ V Solin-
gene mal možnosť na vlastné oči
vidieť veľmi rozvinutú, obdivuhod-
nú sociálnu inštitúciu – Betániu,
s veľkým zázemím, mnohými budo-
vami, s krásnou kaplnkou a dokon-
ca aj menšou nemocnicou. Igor sa
vrátil veľmi nadšený a inšpirovaný

a už len hľadal príležitosť, ako túto
víziu u nás uskutočniť.

Nebola to ľahká úloha. Igor po-
treboval spolupracovníkov a on
sám, aj keď pracoval v zdravotníc-
tve, nemal v sociálnej oblasti skú-
senosti. Vďaka Bohu, nielen Ivan
Markuš a Dušan Kintler mu boli pri
zakladaní Betánie veľkou oporou.
Pre začatie práce však potrebovali
budovu, ochotných pracovníkov
a ďalšiu dobrovoľnícku pomoc.
Objavila sa príležitosť v lukratívnej
časti Bratislavy, na Partizánskej uli-
ci, kde sa reštitúciou vrátila krásna
vila pôvodným majiteľom a tí ju
predávali. Záujemcov o túto cennú
budovu bolo viacero. Aj pri kúpe
domu na Partizánskej sme jasne
videli Božiu pomoc a požehnanie.
Majitelia budovy nás uprednostnili
pred iným uchádzačom, pretože sa
im páčilo jej využitie pre charita-
tívnu prácu.

Kúpa domu sa síce uskutočnila,
ale nastali prvé otázky. Kde vziať
peniaze, potrebné na prevádzku?
Okrem toho sa ukázalo, že budovu

bude treba rekonštruovať. Kde hľa-
dať ochotných a kvalifikovaných
pracovníkov a či sa nájdu aj dobro-
voľníci?

Igorov zápas sme prežívali aj
v rodine. Igorov otec, môj muž, ho
ale v tomto zápase veľmi podpo-
roval a povzbudzoval. Vrável mu:
„Neboj sa, Igor, ja ti budem pomá-
hať!“ Keď sa ho Igor opýtal: „Ocko,
a čo tam ty budeš robiť?“, on mu
odpovedal: „Hoci aj zametať!“

Celá rodina sme prežívali vznik
tohto diela a boli sme účastníkmi
na ceste prekonávania mnohých
problémov aj zápasov. Bolo neraz
otázne, či v tom obrovskom ohni
prekážok nezhoríme...

Dnes môžeme s vďačnosťou
svedčiť o tom, že dielo pokračuje
a my sme ešte tu – prešli sme oh-
ňom, ale nezhořeli sme!

Prežívali sme nedostatok finan-
cií, nedostatok pracovníkov aj nad-
šencov do diela. Ale s pomocou
Božou sme krízy, ktoré prichádzali,
vždy prekonali. Keď vypadla ku-
chárka v kuchyni či iní pracovníci

Slávnostné zhromaždenie pozdravila aj dcéra najdlhšie slúžiaceho kazateľa Gustáva Sadloňa – Renata.

Jozef Uhlík predstavil históriu zboru

– nastúpili ochotní dobrovoľníci. Na jeseň roku 2010 však nastala ťažká situácia, ktorá bolestne dopadla na našu rodinu. Museli sme prekonať náhly odchod nášho syna Igora, ktorý mal len 55 rokov. Po tomto ťažkom zastavení sme mali obavy, ako bude práca v Betánii pokračovať. Ja osobne som prežívala pocit, že strata Igora pre mňa môže znamenať dve veci. Buď úplne padnúť na dno zúfalstva, alebo prežiť Boží zázrak, že ma On ešte raz postaví na nohy a pochopím,

že práca Betánie musí ísť ďalej. Aj bez Igora.

Dielo Betánie trvá už vyše 20 rokov a vďaka Bohu sa našli nástupníci, ktorí chod Betánie naďalej podporujú. V súčasnosti nová riaditeľka prácu Betánie rozširuje a tešíme sa z renovovaných izieb, kam budeme môcť prijímať nových klientov.

Čo mne osobne – napriek môjmu vysokému veku – dodáva silu a chuť pokračovať v tejto práci, v úlohe dobrovoľníčky? Jednak

sa sama cítim ako jedna z našich klientov – som proste jedna z nich. A máme medzi klientmi asi piatich bývalých učiteľov, ktorí sa v čase totality báli chodiť do kostola. Ja s radosťou prijímam ich vyznanie, že naše zariadenie Betánia slúži nielen na to, aby získali kvalitnú sociálnu starostlivosť, ale aj kvalitnú duchovnú stravu, o ktorú skutočne prejavujú záujem. Preto vidím zmysluplnosť našej služby a verím, že Pán Boh túto prácu aj naďalej požehná. ■

Ďalšie dva príbehy
rozprávali PAVEL KAILING
a jeho manželka MILICA.

Ďalšie dva príbehy rozprávali Pavel Kailing a jeho manželka Milica. Milica Kailingová v príbehu **Tajné kvapôčkovské pobyty** predstavila princípy, na ktorých mohli za komunizmu fungovať organizované pobyty známeho detského spevokolu. Priniesla veľa názorných pomôcok, materiálu, ilustrujúceho obsah týchto pobytov. „Letné pobyty boli príležitosťou na prehĺbenie našich vzájomných vzťahov; na dopovedanie mnohých tém, na ktoré počas roka na nácvikoch nebol čas; na rôzne umelecké aktivity; na podnecovanie detí k rozmyšľaniu o živote a na hľadanie odpovedí na ich mnohé otázky.“

„Pobyty sme organizovali v rodinných chalupách, domoch, v prostredí, kde sme nepútali veľkú pozornosť. Dohoda znela: sme na letnom pobyte s deťmi spriatelených rodín. Samozrejme, taký počet detí sa nedá utajiť a naše zážitky o tom hovoria. Aj na moje pracovisko prišli anonymné udania. Preto naša najväčšia nádej spočívala v dôvere voči Pánu Bohu a jeho ochrane,“ – povedala Milica. Témou Pavla Kailinga bol **Príbeh Narnie**, ktorý začal po páde komunizmu, v období slobody. Cirkevná základná škola Narnia v tomto roku oslavuje 20 rokov svojej existencie. Pavel bol v rokoch 1999 až 2005 jej riaditeľom, a spomína takto:

„Vysoký štátny úradník nám chcel v rokoch 1999 až 2001 zobrať budovu školy a neskôr aj celú školu Narnia. Pán Boh však tento úmysel zmenil tak, že sme napokon nie stratili, ale získali novú – oveľa väčšiu a vhodnejšiu budovu. Záujem

rodičov a detí o Narniu postupne narastal natoľko, že teraz je nám aj táto nová budova malá, nakoľko slúži aj Bilingválnemu gymnáziu C. S. Lewisa, ktoré bolo založené roku 2004.“ ■

Aj vás šokuje nevedomosť a pohanská prax „kresťanského“ národa dnešnej doby? Mňa teda poriadne. Celkom znesiem, keď vidím po-staršiu pani s červenou šnúrkou na ruke – totiž zvyky našich prastarých mám neraz hraničili s poverou a mnoho prvkov z pohanstva premiešali so svojou kresťanskou vierou. Keď ale vidím mladého muža, od ktorého by ste očakávali minimálne zdravý rozum, vzdelanie a intelektuálny pokrok – ktorým sa dnešná doba tak smelo oháňa, keď argumentuje proti viere v Boha – a jeho zápästie je rovnako „ošnúrkované“, nechápavo sa pýtam: Povera áno, ale viera v Boha nie? A detské kočíky, „ošnúrkované“ výraznou červenou mašličkou a mamy, ktoré dávajú červenú niť na ruku malého dieťaťa, „aby ho niekto neuriekol“, a pritom spokojne kráčajú v nedeľu ráno ku dverám kostola... ma vedia poriadne prekva-piť. Tak sa teda pýtam: Aká je naša viera? Veríme v živého, mocného Boha, ktorému nič nie je nemožné? Alebo je Boh nejaká neschopná bábka, okyptený chudák, pri ktorom sa pre istotu musíme poistiť „keby niečo...“ V čo vlastne veríme?

ČERVENÁ ŠNÚRKA A JEJ KORENE V KABALE

ANNA ČINČURÁKOVÁ-TIPULOVÁ
(Evanjelická kapláňka v Lukovej.)

Červená šnúrka na ruke je nielen v našej kultúre čoraz väčším trendom. Môžeme ju vidieť na rukách najznámejších osobností v západnom svete, ale prekvapujúce je, že tento problém rovnako rieši Izrael, bojujúc s falošným učením – Kabalou. Známe osobnosti, ktoré nosia červenú šnúрку aj u nás, zakladajú práve na tomto učení.

„Kabala“

pochádza z hebrejského slova *gabbalah*, ktoré znamená *podanie, tradíciu či dedičstvo*. Kabala je ezoterický a mystický výklad Biblie, používaný v stredoveku v niektorých židovských a kresťanských kruhoch, ako aj astrologické a magické úkony, zakladajúce sa na tomto výklade. Podľa materiálov, ktoré nájdete aj na internete, je základom kabaly myšlienkový smer židovská gnóza a filozofický smer novoplatonizmus. Zahŕňajú v sebe učenie o emanácii, filozofické učenie o vzniku menej dokonalých bytostí sveta z božskej sféry, o preexistencii duše pred narodením človeka, o sťahovaní duší, o tajomnom význame čísel a písmen a iné tajné nábožensko-filozofické náuky, ktoré ortodoxní Židia odmietajú a s ktorými by sme ani my kresťania nemali mať nič spoločné. Napríklad Rabbi Dr. Michael Duschinsky reaguje na zmienku o tomto zvyku značne podráždené:

„Červená šnúrka okolo zápästia – môže to znieť komicky, ale bohužiaľ nie je to tak. Ide o nebezpečenstvo pre judaizmus a každého človeka. Je to protižidovský nápad šarlatánov, ktorí majú tú drzosť nazývať sa rabínmi, kabalistami... Nič z toho sa neobjavuje v žiadnom spoľahlivom židovskom prameni; aby bolo jasné, Boh zakazuje amulety a podobné veci.“

V Kabale ide o rôzne spôsoby priblíženia sa k bohu prostredníctvom koncentrácie na modlitbu, ponorením sa do seba alebo vykonávaním mystických praktík. Nech znie akokoľvek zbožne a dôveryhodne, že teoretická kabala sa usiluje o poznanie boha, stále zostáva otázkou, o akého boha ide a navyše praktickej kabale ide o mágiu a vytváranie amuletov, čím manipuluje praktikami stojacimi na okraji povery.

Aj keď v bežnej praxi obyčajní ľudia temer nemajú potuchy o tom, čo je to Kabala, a korene skôr hľadáme v pohanstve slovanských národov ako v odvetví falošného Izraelského učenia, základná myšlienka je tá istá: Červená šnúrka má ochrániť pred zlými duchmi, pred zlými silami, energiami a ich vplyvom.

Povera, pohanstvo a zvyky

Ak si ľudia dávajú červenú šnúрку kvôli strachu z urieknutia, veria, že z iného človeka môže vychádzať zlá energia, ktorá môže uškodiť. Možno ste už stretli niekoho, kto si dá naopak sveter, keď ide medzi ľudí, odpľuje si, keď vidí čiernu mačku prechádzať cez cestu, alebo poklope na drevo, „len aby nezariekol“. POVERA a jej praktiky sa votreli do nášho praktického života ako niečo, čo sme zdedili po svojich predkoch, ktoré však úzko súvisia s mágiou a okultizmom práve preto, že vdychujú silu neživým hmotným veciam – silu a moc, ktorá im nepatrí! Možno si pri štedrovečernom stole ešte stále krájate jabĺčko na polovicu, aby ste „vyveštili“, kto bude tento rok žiť, alebo si beriete šupinku z novoročného kapra „pre šťastie“. Ak je to tak, vedzte, že ste prebrali pohanské praktiky, ktoré súvisia s mágiou a ktoré sa nášmu Bohu protivia, aj keď sa nám zdajú akokoľvek neškodné. Naša prax hovorí za našu vieru. Boh žiada celé srdce – celého

človeka. C. S. Lewis pravdivo hovorí: „*Skutočnosť kresťanstva musí byť jednoznačne buď všetko, alebo nič!*“ Toto je skutočná živá viera.

Navyše, ak veríte, že vás červená šnúрка ochráni pred škodlivými silami, pripisujete jej istú moc! A keďže ide o neživý predmet, tú moc musí mať iba v súvislosti s Niekým, kto moc má! Inak povedané, vaša viera v moc červenej šnúrky je opodstatnená iba v tom prípade, že veríte, že Niekto/Niečo vašej červenej šnúrky tú moc dá! A ubezpečujem vás, že Pán Boh to nie je! Skúste si odpovedať na otázku: Kto je to teda?

Božie slovo je v tejto záležitosti veľmi radikálne:

1. Boh nás varuje pred tým, aby sme mali niečo spoločné s mágiou

V 2. knihe Mojžišovej (Ex 22, 17) nariaďuje: „*Čarodejnicu nenechaj nažive!*“ Zaoberanie sa mágiou bolo niečím, čo nemalo v Božom ľude miesto. Starozákonný Izrael, zachránený z egyptského zajatia, Boh považoval za svätý ľud – za svoje výhradné vlastníctvo. Zmyslom všetkých prikázaní zákona bolo vytvoriť spoločnosť oddelenú od pohanských praktík – ľud, ktorý bude vyslobodený spod nadvlády temných síl. Čarovanie predstavovalo duchovné znečistenie.

„*Neobracaňte sa na duchov mŕtvych a nevyhladáajte jasnovídcov, lebo nimi by ste sa poškvrnili. Ja som Hospodín, váš Boh!*“ (Lv 19, 31)

„*Nevešтите ani nečarujte!*“ (Lv 19, 26)

„*Keď vojdeš do krajiny, ktorú ti dáva Hospodín, tvoj Boh, neuč sa konať podľa ohavností tamojších národov. Nech sa nenájde u teba taký, čo by syna alebo dcéru prevádzal ohňom, ani veštec, ani vykladač znamení, ani hádač, ani čarodejník, ani zaklínač, ani vyvolávač duchov, ani jasnovidec, ani kto by sa pypytoval mŕtvych. Lebo je Hospodinovi ohavný každý, kto robí tieto veci. Pre tieto ohavnosti ich vyháňa Hospodín, tvoj Boh, pred teba.*“ (Dt 18, 9–12)

2. Prisudzovanie moci neživým predmetom – amuletom sa rovná robeniu si cudzích bohov

Pán Boh sa veľmi nahneval na ľud, ktorý si vytvoril na púšti zlaté teľa, zatiaľ čo bol Mojžiš dlho na hore Sinaj. V 2. Mojžišovej (Ex 32, 1) môžeme čítať o ich motívoch: „*Nože urob nám bohov, ktorí pôjdu pred nami, lebo nevieme, čo sa stalo Mojžišovi...*“ Teda potrebovali nejakú „poistku“, keby ich náhodou Boh Hospodín prostredníctvom Mojžiša nevedol ďalej. Urobili si neživého boha, ktorému sa klaňali a ktorému prisudzovali moc, ktorú vôbec nemal. Rovnako ako nejaký amulet. Červená šnúрка nepochybne druhom amuletu je. A keď ju nosíme aj napriek tomu, že sme kresťania, ktorí pravidelne chodia do kostola, je to akoby sme potrebovali popri Pánu Bohu nejakú poistku. V príbehu o zlatom teľati ďalej čítame, že keď to Boh videl, nahneval sa a chcel Izraelcov zničiť (v. 10), iba čo ho Mojžiš v modlitbe uprosil...

Boh je žiarlivý Boh!

Musí nám byť jasné, komu slúžime, pretože náš Boh neznesie konkurenciu.

„*Nesmieš sa klaňať inému bohu, pretože Hospodín, ktorého meno je Žiarlivý, je naozaj žiarlivý Boh.*“ (Ex 34, 14)

„*Nenasleduj bohov spomedzi božstiev iných národov z vášho okolia, lebo Hospodín, tvoj Boh, je žiarlivý Boh uprostred teba.*“ (Dt 6, 14)

Keď v Efeze Pavol zvestoval evanjelium a mnohí uverili, tí, ktorí sa zaoberali čarodejníctvom, verejne spálili svoje knihy, aby sa úplne dištancovali od bludov a praktík, ktoré robili ako neveriaci (Sk 19, 19). Urobili to, pretože im bolo jasné, Komu chcú veriť a patriť! Mnohokrát sa svojim kompromisným kresťanstvom, ktoré zachováva pohanskú prax, správame ako tí, ktorí nevedia, Komu patria a veria.

Ježiš má moc vyháňať zlých duchov

Ak sa predsa len bojíme zlých duchov, energií a síl, červená šnúрка nám nepomôže, pretože nemá takú moc. V Biblii nikde nečítame o vyhánaní zlých duchov alebo o ochrane pred nimi v spojitosti s akoukoľvek neživou vecou či amuletom. Pán Ježiš dal moc vyháňať zlých duchov učeníkom, keď ich posielal do sveta: „*Zavolať si Dvanástich, začal ich rozosielať po dvoch a dal im moc nad nečistými duchmi.*“ (Mk 6, 7) Neskôr v Skutkoch čítame, že apoštolovia to robili „*v mene Ježiš*“. Stalo sa, že prišiel za Ježišom človek, ktorý mal posadnutého syna a sťažoval sa, že ani učeníci ho nevedeli vyhnáť. A Ježiš mu povedal: *Tento rod démonov môže vyjsť len modlitbou a pôstom* (Mk 9, 29).

A tak jedine v Jeho mene – v mene Ježiš – máme ochranu a moc nad zlými duchmi a biblická prax ochrany pred démonmi, ktorou sa legálne môžeme a máme zaoberať, je modlitba a pôst.

Symbolika šnúrky a červenej farby

Šnúra života

Šnúрка je často symbolom šnúry života. To môžeme vidieť v rôznych povestiach, kde vystupujú sudičky a víly, ktoré tkajú niť života. Tá môže byť rôznym spôsobom poprepletaná, ak ide o ťažkosti, pričom dĺžka a neporušenosť nite – vlákna – môže v magickom myslení zaistiť neporušenosť či dĺžku života človeka. V gréckej tradícii sa hovorí o troch dcérach Noci: Klótho odvíja niť vretena, Lachcesis vlákno života premeriava prútom a Atropos nožnicami prestrihuje niť v okamihu smrti. A rovnako zauzlenie koncov šnúrky tak, že vytvoríme kruh, znamená magicky predstavu nesmrteľnosti.

Iný význam šnúry môže byť vo funkcii povrazu, ktorý má schopnosť pútať, teda ide o schopnosť spútať zlé sily. Práve preto sa používajú povrazy, šnúry, nite ako amulety, ktoré ľudia nosia na svojom tele.

Červená

Červená farba je symbolom životnej energie. V mágii bola používaná od paleolitu a dodnes sa používa v mágii domorodých indiánskych kmeňov. Je farbou násilia a zla. Tak, ako je biela farbou milosrdenstva a čistoty, červenú vykladá kabala ako farbu prístnosti, sily a súdu.

Nakoniec si porovnajme to,

v čo veríme,

a to, čo červenou šnúrkou vyjadrujeme. ►

„Ako môžem poďakovať za všetko, čo si pre mňa urobil? Dal si mi, čo som si nezaslúžil, len aby si mi preukázal svoju lásku. Hlasy miliónov anjelov nemôžu vyjadriť moju vďačnosť. Všetko, čo som a čím sa kedy stanem, za to všetko vďačím Tebe...”

ANDRAE CROUCH – ODCHOD LEGENDY

EVA BECHNÁ

Slová piesne My Tribute, ktoré napísala americká gospelová legenda Andrae Crouch, vyjadrujú jeho životné krédo – napriek veľkolepej kariére a sláve bol celý život odovzdaný predovšetkým Bohu. Pripomeňme si aspoň v krátkosti, kto bol tento – u nás málo známy, avšak geniálny – spevák, skladateľ, aranžér a pastor, ktorý 8. januára 2015 zomrel vo veku 72 rokov.

Andrae Crouch je považovaný za otca moderného gospelu. V 70. a 80. rokoch začal uplatňovať v gospelovej hudbe prvky R&B a ďalšie aktuálne moderné hudobné štýly. Bol to pionier, inovátor vo svete gospelu, známom svojím konzervatívnym pohľadom na populárnu hudbu. Vedel spojiť gospel a rock, prikoreniť ich troškou jazzu a calypso a bol zakladateľom toho, čomu sa dnes hovorí „praise and worship music“.

Crouchovi rodičia, obyčajní živnostníci, mali čistiareň a reštauráciu v Los Angeles. Popri tom sa venovali pouličnej misii. Keď bolo malému Andraeovi 11 rokov, pozvali otca kázať na pár týždňov do malého vidieckeho zboru, kde nebol žiadny hudobník. Syna požiadali, aby sprevádzal spoločenstvo hrou na klavír. Netrvalo dlho a chlapec v sebe objavil veľký dar. Už v 14-tich rokoch napísal svoju prvú chválovku a potom neskôr desiatky ďalších. Crouch bol tým, ktorému sa podarilo nielen reformovať gospelovú hudbu, ale dokonca ju presláviť a spopularizovať pre široké masy. Jeho piesne sa spievali v kostoloch, ale aj v koncertných sálach. Hral na piano, spieval a nikdy nezabudol povedať osobné svedectvo. Cestoval po svete a vydával albumy. Nemal problém vypredať Carnegie Hall.

Medzi jeho najpopulárnejšie kúsky patrí „The Blood Will Never Lose Its Power“, „Through It All“, „Bless

His Holy Name“, Jesus is the Answer“ a už spomínaná „My Tribute“. U nás je známa jeho Soon and Very Soon (Skoro príde deň, keď sa zjaví slávy Kráľ). Po jeho tvorbe siahli aj také celebrity, ako Elvis Presley (naspieval chválovku I’ve got confidence) alebo Paul Simon (Jesus is the Answer). Ale uplatnil sa aj vo svete filmu: za hudobné aranžmány k filmu The Color Purple získal v r. 1985 Oscara.

Spolupracoval tiež s ďalšími hviezdami ako Diana Ross, Ringo Starr, Michael Jackson a ďalší. Získal sedem cien Grammy a v r. 1998 bol uvedený do Gospel Music Hall of Fame (Sieň slávy gospelovej hudby). Je jedným z mála gospelových performerov, ktorí majú svoju hviezdu na hollywoodskom chodníku slávy. Billy Graham ho nazval novodobým Johnom Wesleyom.

Napriek nespornému úspechu zápasil Crouch celý život s rôznymi hendikepmi. Ako dieťa sa zajakával a bol dyslektik. Keď tvoril, všetko si maľoval. Dokončené záznamy piesní vyzerali ako zošit komiksov.

V roku 1992 bol oslovený, aby prevzal vedenie zboru New Christ Memorial Church v San Fernando v Kalifornii, ktorý založil jeho otec. Keďže bol práve na vrchole hudobnej kariéry, rozhodovanie nebolo jednoduché. Nakoniec vypočul Božie povolanie a prijal službu pastora, ktorú vykonával donedávna. Stále skladal a produkoval hudbu, ale ako sám hovoril, nič mu nebolo cennejšie ako viesť ľudí ku Kristovi. Posledné roky trpel rôznymi zdravotnými problémami a koncom roka 2014 bol hospitalizovaný pre ťažkosti so srdcom. Odtiaľ, žiaľ, na smútok viacerých, odišiel rozospievať nebeské zástupy. ■

Vďaka Bohu za to, že môžeme vedieť, že On je alfa i omega, počiatok aj koniec. On jediný rozhoduje o živote človeka a o jeho dĺžke. Neexistujú žiadne víly ani sudičky, ktoré by toto mohli nejakým spôsobom ovplyvniť strihaním alebo zväzovaním nejakej nite. Veríme predsa, že On je Sudcom, a teda jedine On – Hospodin Boh – má právo merať náš život a jeho hodnotu a že sa raz pred Neho postaví každý z nás a dôležité bude jedine to, či sme prijali Pána Ježiša Krista – Božieho syna – ako svojho Spasiteľa. A teda radšej by

som sa čisto hypoteticky priklonila k symbolu bielej (pretože ma Ježiš Kristus svojou smrťou ospravedlnil), ako k červenej (ktorá znamená súd, násilie a zlo). A nakoniec, Božie slovo hovorí aj o túžbe po večnosti, ktorú má zviazaná červená šnúрка symbolizovať. Jedine v Ježišovi Kristovi máme nádej na večný život, pretože On je ten, kto má moc spútať zlé sily a kto svojím vzkriesením zvíťazil nad smrťou a raz vzkriesi aj nás k večnému životu! Vďaka Bohu, že červenú šnúрку vôbec nepotrebujeme! ■

AKO SOM SA ZAČALA UČIŤ POSUNKOVÚ REČ 1. časť

JANA LESŇÁKOVÁ

(Pracuje ako advokátska koncipientka v advokátskej kancelárii v Bratislave, súčasne pôsobí ako podpredsedkyňa občianskeho Združenia na ochranu a pomoc spotrebiteľom v núdzi“ s predmetom činnosti: Ochrana spotrebiteľa.)

Patrím k skupine ľudí, ktorí sa stále niečomu novému učia a robia to radi. Uvedené platí aj pre moje dlhoročné plány ovládať posunkovú reč, ktoré som však neustále odkladala. Nikdy by ma však nenapadlo, že impulzom k oprášeniu mojich dávno zabudnutých ambícií bude práve jeden z mojich prípadov z právnej praxe.

V pomerne rušný pondelkový deň, pomedzi pracovnej porady, sa k nám do kancelárie dostavil manželský pár. Ona mala červené, uplakané oči a strhanú tvár, on neprehliadnuteľne, takmer čierne kruhy pod očami. Hovorila len ona, aj to s obtiažami. On bol stále ticho, no z jeho očí bolo možné vyčítať, že pozorne počúva. Aspoň som si to myslela. Obaja ma sledovali neuveriteľne pozorne, dôkladne študovali moju tvár a každé moje gesto. Strávili sme spoločne takmer trištvrte hodinu a ja som si nič nevšimla...

Porozprávali mi o tom, ako kvôli svojmu hendikepu prišli o prácu (najskôr Dávid, o pár týždňov aj Zuzana). Nahradili ich iní – zdraví (nie hluchí) jedinci, hoci ani jeden z nich nepôsobil v odvetví, kde hendikep tohto druhu nie je žiadnou prekážkou. Niekoľkomesačná evidencia na úrade práce vážne otriasla ich rozpočtom. Náklady na byt, stravu a hlavne dve maloleté deti im znemožnili pravidelne uhrádzať splátky úveru. Rovnako ako aj v ostatných prípadoch, ktoré som spomínala, banka dlho neotáľala a vyhlásila mimoriadnu splatnosť celého úveru. Splatiť niekoľkodesaťtisícovú pohľadávku s úrokmi a ďalším príslušenstvom v priebehu sotva dvoch mesiacov bolo, pochopiteľne, nereálne, keďže aj dvestopäťdesiateurová mesačná splátka bola v tejto situácii ďaleko za hranicou ich možností. Po márnom uplynutí spomínanej lehoty nasledovalo oznámenie o začatí výkonu záložného práva a ako obvykle, dobrovoľná dražba.

Aj keď sa Dávid so Zuzanou všemožne snažili, dražbu sa im zastaviť nepodarilo. Ich byt vydražila jedna slečna, mladšia odo mňa, ktorá sa nešťitila priznať s tým, že sa spolu s jej partnerom „živí“ skupovaním podhodnotených bytov na dobrovoľných dražbách a ich následným predajom za trhovú cenu. Že je to

neštandardný spôsob obživy, ani nemusím hovoriť. Pohľadnej mladej slečne v jej plánoch neprekážal ani fakt, že títo manželia majú aj dve malé deti – chlapca a dievča, a nemajú kam ísť... Prakticky zo dňa na deň sa z nich stali bezdomovci. Keď už Zuzana nevládala pre plač hovoriť, obrátila som sa na jej manžela. Na moju otázku mi však neodpovedal. Obrátil sa na svoju manželku, otvárajúc ústa bez toho, aby zo seba vydal čo i len hlások. Zuzana sa priznala, že obaja sú hluchí. Nič nepočujú, no dokážu čítať z pier. Avšak kým Zuzana sa to naučila ešte v útľom detstve, Dávidovi sa to nepodarilo. Dorozumievanie teda nebolo až také problematické, aspoň nie so Zuzanou. S Dávidom to bolo ťažšie – komunikoval prostredníctvom znakovkej reči, ktorú som sa už dávno plánovala naučiť ovládať, no vždy sa našlo niečo iné...

Ako dopadol príbeh pani Zuzany a Dávida sa dočítate už v ďalšom čísle Dialógu.

Trápia aj vás právne problémy? Pomôžte nám upozorniť na nekalé praktiky spoločností, zavádzanie a podvody. Môže to byť práve vaša skúsenosť, ktorá bude pre druhých varovaním a zároveň poučením. Publikovanie vášho príbehu či skúsenosti je možné jedine s vašim výslovným súhlasom. Nemusíte sa obávať – váš problém budeme riešiť nanajvýš diskkrétne a anonymne. Neváhajte a napíšte nám, buď do redakcie Dialógu, alebo priamo na e-mail nášho občianskeho združenia **spotrebiteľvnudzi@gmail.com**. ■

Hlavne nezabúdajte – nikdy sa nevzdávajte! Nikdy nerezignujte na ochranu svojich práv – najmä ak sa vymáhaná pohľadávka javí ako neprimeraná a neoprávnená! Spotrebiteľia, ktorí sa cítia byť poškodení postupom bánk či nebankových spoločností, prípadne iných dodávateľov, sa môžu bez váhania obrátiť na naše občianske združenie, ktoré ochotne poskytne pomoc pri vypracovávaní podania na súd, prípadne aj so samotným zastupovaním pred súdom.

„Prednášal som v priebehu rokov na viac než sto zahraničných vysokých školách na všetkých kontinentoch – len jedna cesta, na ktorej mi nad všetky ostatné záležalo, bola „zarúbaná“; cesta domov, do našich zborov, s ktorými som bol dovtedy celé desaťročia.“ (Ján Milič Lochman (1, 7))

JÁN MILIČ LOCHMAN A JEHO INŠPIRÁCIA MASARYKOM

MARTINA PAVLÍKOVÁ

Na svete je len málo teológov z východnej Európy tak známych, ako je Ján Milič Lochman (1922-2004). V roku 1948 začal pôsobiť ako vikár evanjelických zborov v Kladne a v Rakovníciach. V roku 1950 bol povolaný ako spirituál do Husovho bohosloveckého seminára a začal učiť na Komenského fakulte. Pre Lochmana však vždy bola základom služba v cirkvi, v zbore. Cez týždeň prednášal na fakulte a v nedeľu kázal v zboroch evanjelickej cirkvi. Lochmanova životná skúsenosť tohto zovretia s konkrétnou cirkvou bola charakteristická počas celého jeho života.

Rovnako sa tak venoval študentom a dokázal ich ovplyvňovať a formovať. Jedným z jeho žiakov bol aj profesor Liguš, ktorý svojho obľúbeného učiteľa charakterizoval ako „čestného, veľmi vzdelaného a veriaceho človeka.“ V období po roku 1948 (komunistický prevrat v Československu) sa musel Lochman rovnako ako ostatní teológovia vyrovnávať a konfrontovať s marxistickým myslením, dobou a tlakom, ktorý komunistický režim svojim prenasledovaním vyvolával.

Po vynútenej emigrácii v roku 1968 bol Lochman z iniciatívy Karla Bartha zvolený za profesora systematickej teológie na univerzite v Bazileji. Neskôr sa na tejto univerzite stal rektorom. Aktívne pôsobil vo Svetovej rade cirkví a vo Svetovom reformovanom zväze. Vo Švajčiarsku, ako aj vo svojich prednáškach na univerzitách okrem systematickej teológie a etiky zdôrazňoval českú reformáciu a osobnosti, ktoré ovplyvnili jeho myslenie a vieru. Okrem iných medzi ne patrili aj prvý československý prezident, filozof T. G. Masaryk. Lochman zdôraznil, že to bol práve Masaryk, ktorému vďačí za „základnú orientáciu“. (2, 6)

Lochman charakterizoval Masaryka ako „filozofa humanity, politika, zakladateľa štátu – naviac človeka s pôsobivou osobnou integritou, a to vo všetkých zmienených oblastiach.“ (2, 125). Základom tejto integrity bola a je pravda, jej poňatie a „dôraz na dôslednosť v správaní vo všednom živote.“ (2, 125). Lochman si vážil Masaryka za to, že aj v ohrození života počas ruskej revolúcie nechcel klamať, ale hovoriť pravdu. Vo svojej knihe *Desatero* (9. prikázanie o „krivom svedectve“) dáva Lochman pravde – hovoreníu pravdy – „radikálnu vážnosť a kresťanskej etike pokyn principiis obsta – bráň počiatkom, malým, obyčaj-

ným, „nevinným“ klamstvám, do ktorých sme všetci menej či viac dotknutí.“ (2, 134). Pravda, inšpirovaná Písmom a Masarykom, je pre Lochmana „konkrétnou (pravdou); to znamená, že sa vždy musí hľadať a svedčiť v konkrétnej situácii... Pravda je zorným uhlom prikázania vo svetle Kristovom.“ (2, 134-135). U Masaryka si Lochman všíma rozmer pravdy – „zápal pre pravdu.“ (1, 25). Tento zápal pre pravdu bol charakteristický pre českú reformáciu u Husa a Chelčického: „A nielen tam, kde ide o osobný postoj – aj tam, kde ide o vec, platí bezvýhradná požiadavka pravdy.“ (1, 25). Je zaujímavé a inšpiratívne aj pre dnešných politikov, keď Masaryk kategoricky prehlásil: „Za celú dobu (zahraničnej akcie) nepoužili sme jedinej nepravdy...“ (1, 25). Samozrejme, Lochman nezabúda dodať, že zápas o pravdu niečo stojí a zdôrazňuje, že práve viera v Pána Boha bola „pre Masaryka základom jeho mravnej a duchovnej istoty.“ (4, 14). Je dôležité upozorniť na skutočnosť, že Masaryk sa nestal evanjelikom na základe hnutí „preč od Ríma“, ale dávno predtým. Jeho rozhodnutie nemalo politický dôvod, ale išlo o jeho osobnú voľbu. Ako napísal Lochman, u Masaryka „šlo o rozhodnutie osobnej viery, a to proti prúdu doby.“ (4, 15).

Lochman tiež upozornil, že Masaryk nezaložil žiadny filozofický systém. „Skôr myslel v sokratovskej tradícii: filozofia, to je zápas o autentickú osobnú a pospolitú existenciu v kontakte so starosťami a radoťami doby.“ (1, 22). V tomto pripomína dánskeho filozofa Kierkegaarda, ktorý rovnako nepredložil žiadny systém, len s vášňou zápasil o pravdu. (3, 5) Naviac aj v existenciálnom uchopení pravdy nemôže človek inému človekovi „poskytnúť konečné odpovede na podstatné otázky o živote a ľudskej existencii, pretože pravdu ani jeden nevlastní.“ (5, 89) – preto musí ostať pokorný. Podľa Lochmana vnímal Masaryk politiku nielen ako polis – veci verejné, týkajúce sa ľudského súžitia či hospodárskych a kultúrnych záležitostí, ale aj ostatných problémov: morálnych, duchovných – školstvo, situácia rodiny, rovnoprávnosť mužov a žien, nezamestnanosť, samovraždy, alkoholizmus, prostitúcia...“ (1, 20).

Lochman pripomína, že počiatkom všetkého bola pre Masaryka inšpirácia protestantskými mysliteľmi,

ktorí mu otvárali nový myšlienkový svet. „Oslovili ho prepojením náročného vedeckého myslenia so živou kresťanskou zbožnosťou. To na mladého filozofa (TGM – pozn. autorky) zapôsobilo tak, že sa dal na štúdium teológie a dokonca uvažoval, či by sa nemohol stať evanjelickým kazateľom.“ (4,1). Pre Masarykov život a myslenie zohrávala viera rozhodujúci význam, ako povedal v závere života: „O Bohu som nikdy nepochyboval.“ (4, 15).

Pre Lochmana je Masaryk symbolom jednoty myslenia a skutkov – človekom, ktorému záležalo na tom druhom. Nie však z pohnútok mocenských či politických, ale z humanitných a kresťanských. To bol dôvod, prečo Masaryka zaujímal obsah demokracie a bol kritický k marxizmu, ktoré podceňovalo demokratické štruktúry a ľudské práva. Lochman sa vyjadril veľmi presvedčivo a jasne: „Marxistický sklon k diktatúre, represii iných strán a názorov – teda to, čo označujeme za totalitné tendencie – bol Masarykovi vždy cudzí: Demokracia je vždy diskusia – ľudia sa riadia argumentmi, nie ľubovôľou a násilím.“ (1, 22).

Z týchto Masarykových názorov v Lochmanovej interpretácii a výklade je jasné, ako by sa Masaryk postavil k problémom súčasnosti a vojnám na mnohých frontoch. Stál by na ceste pravdy a demokracie. Totalita a násilie boli pre neho vždy neprijateľné.

Na záver mi dovoľte citovať Lochmanovu interpretáciu Masarykovho poňatia kresťanstva, ktorá stojí za zamyslenie: „V náboženstve ide o krásu (slávu) a istotu života. Toto dvojce Masaryk neúnavne hľadá a nachádza vo svojej viere. Hlboko ho znepokojuje strata tejto dvojitej dimenzie u moderného sekularizovaného človeka. Tu vidí korene jeho krízy.“ (4, 17)

Záver:

Obaja – Masaryk a Lochman – sa snažili priniesť do nenáboženskej spoločnosti kresťanské myšlienky, ktoré potvrdzovali svojim životom. Pre oboch je charakteristická ešte jedna vlastnosť, a to láska k človeku. Obaja videli, že človek potrebuje nielen ekonomickú prosperitu, ale aj duchovné zázemie a obrodenie.

Zaujímavosťou o tvorbu profesora Lochmana majú možnosť nechať sa inšpirovať jeho knihami, napríklad: Desatero – Směrovky ke svobodě (nástin etiky pod zorným úhľad Desatera); Krédo – Základy ekumenické dogmatiky; alebo jeho autobiografia Oč mi v životě šlo: cesty českého teologa doma i do širého světa, v ktorej autor popisuje vlastný život viery. Za jeho najvýznamnejšie dielo je považovaná edícia s názvom The Encyclopedia of Christianity, kde editorsky spolupracoval s Erwinom Fahlboschom, Jaroslavom Pelikánom, Johnom S. Mbitim a Lukasom Vischerom. ■

(1) Lochman, J. M. *Boží úděl ve světě*. Praha: Kalich, 1992.

(2) Lochman, J. M. *Desatero*. Praha: Kalich, 1994.

(3) Králík, R. *Zápas Søren Kierkegaarda*. Nitra: FF UKF v Nitre, 2006.

(4) Lochman, J. M. *Mějte v paměti ty, kteří vás vedli: sborník textů z návštěvy prof. J. M. Lochmana v Heršpicích a Brně* 31. 10. – 1. 11. 1999. Heršpice: EMAN, 2000.

(5) Máhrlik, T. *Upor življenja: Meje in možnosti učenca*. In: *Apokalipsa: revija za preboj v živo kulturo*. ISSN 1318-3680, Vol. 26, 168, (2014), p. 86-96.

PhDr. MARTINA PAVLÍKOVÁ

Filozofická fakulta UKF v Nitre. Autorka kapitoly o W. H. Audenovi – v knihe Kierkegaard a tí druhí (Ljubljana: KUD Apokalipsa, 2015) a spoluautorka monografie Tri aspekty skúmania hodnôt (Ljubljana: KUD Apokalipsa, 2013).

ZO SVETA

Zo zahraničných zdrojov
vybral a preložil
JOSÉ CALVO

Na Valentína má premiéru dlhoočakávaný film, ktorý v kresťanskom svete spôsobil pohoršenie a negatívnu diskusiu. **50 odtieňov sivej** je príbeh, ktorý ukazuje sexuálne násilie na ženách v romantickom svetle a celá generácia 15-ročných dievčat sa chystá do kín na adaptáciu knihy s rovnakým názvom. Otázkou je, či demonštrácia a odsudzovanie ľudí, čo na film pôjde, niekomu pomôže vidieť Ježiša. Môžeme rozmýšľať, ako sa dá úsilie a peniaze na protikampaň využiť tak, aby naozaj niekomu pomohli a ukázali milosť a lásku, ale zároveň je vo svete, kde sa nad podobnou otvorenosťou „tabu“ už málokto zamyslí, potrebné ukázať svoj názor.

Mars Hill Church

Po odstúpení Marka Driscolla ako hlavného pastora zboru Mars Hill Church staršovstvo rozhodlo, že ich 13 staníc bude mať 3 možnosti: pokračovať ako samostatné zbory, spojiť sa s nejakým iným zborom alebo skončiť. Jedna z týchto staníc, Bellevue Church, si ako nového pastora tohto samostatného zboru pozvala známeho amerického zakladateľa zborov, Jeffa Vanderstelta.

Mom Enough (Dostatočná mami) – alebo kombinácia mami, ktorá nikdy nie je dostatočná a Boha, ktorý vždy stačí – je nová kniha od ôsmich autoriek, ktoré skúmajú každodenné zápasy a starosti materstva a rozprávajú, ako sa cez ne naučili spoliehať sa na Božiu milosť.

XII. KTO ČO POTREBUJE

TOMÁŠ KOMRSKA
(Autor je vodičom trolejbusu.)

Je možné vyhovieť všetkým ľuďom?

Čítať pohyb ľudí v okolí zastávky je veľmi pútavé čítanie. Niektorí sa hanbia naznačiť, že to nestihli, ale radi by išli. Iní sa domáhajú odvezenia až, nehanbím sa povedať, drzo.

Tento chlapík chce ísť s nami, alebo nie?

Tá, čo si kupuje lístok, chce ísť s nami?

Ten, čo beží, beží pre zdravie, alebo do vozidla za mnou?

A ten, čo letí bezhlavo medzi autami smerom ku mne, je nesmrteľný zaspätý študent, alebo oneskorený IT-čkář?

Niektorých už poznám a viem, kde vystúpi, ale väčšina je neznáma masa jednotlivcov.

Už som pri odchode z konečnej trikrát otvoril novým a novým oneskorencom, ale už naozaj musíme ísť – nestihneme zelenú a strácame drahocenné sekundy a nestíhame ďalší spoj, na ktorý chcú istotne niektorí prestúpiť.

Polobežci

Pred zhruba štyridsiatimi rokmi známy politický činník oficiálne otváral v Tesle novú prevádzku na výrobu polovodičov. Tak, ako sa patrilo na tú dobu, na konci prejavu do ampliónov vypustil budovateľský výrok, ktorý však dal nahliadnuť do nevedomosti rečníka:

„Dnes otvárame prevádzku na výrobu polovodičov, ale zajtra – zajtra budeme otvárať linku na celé vodiče!“

Zdesením stuhnuté tváre prítomných odborníkov len ťažko donútili vlastné horné končatiny k povinnému potlesku.

(Polovodič je pevná látka, ktorej elektrická vodivosť závisí na vonkajších alebo vnútorných podmienkach a dá sa zmenou týchto podmienok jednoducho a ľahko ovplyvniť.)

Nuž, polobežci sú v mojich očiach tí, ktorých beh má hmatateľný cieľ, pretože vonkajšie či vnútorné podmienky ich vyburcujú k výkonu, ktorý pôvodne neplánovali: dosiahnuť spoj, nezmeškať nástup, zastihnúť záverečnú, spašit svet, zachrániť manželstvo, zutekať

pred zodpovednosťou, ubziknúť pred trestom, podniknúť radosť...

Mám presné pravidlá, podľa ktorých fungujem vo svojom vonkajšom aj vnútornom svete a nedám sa vyrušovať vonkajšími podnetmi. Stanovené ciele sú jasné a splniteľné. Nikto a nič ma viac nezaujíma.

Mám otvorenú myseľ a oči pre to, čo život priniesie a podľa toho, ako budem veci vnímať, budem, alebo nebudem konať. Napokon, nepokoj z chaosu odoberá silu pre to, aby som vôbec niečo urobil. Premeškané je aj tak už tak ďaleko, že to nedobehnem, ani keby som bežal oproti. Kašlem na to.

Rozmýšľam, ktorý z týchto extrémov je mi bližší.

Učím sa mať rád pravidlá s priestorom pre vonkajšie či vnútorné impulzy.

Učím sa s trpezlivosťou čakať na polobežca. Čo ak nesmie zmeškať niečo dôležité a zdržal sa – možno – kvôli inému polobežcovi, ktorému pomohol k čomu len malej, ale predsa radosť?

Len to nesmiem preháňať, pretože ostatní cestujúci a čas neúprosne tikajú k svojmu cieľu a pokaziť radosť a náladu napríklad dlhým vyčkávaním nie je až taký kumšt. O vozoch za sebou ani nehovoriac.

Byť vodičom alebo polovodičom má cenu, len keď som v prevádzke a súčasťou vzťahov, teda pod napätím. Zostať v peknej ochrannej škatuli, uložený v suchu v sklade za vysokým múrom, bez napätia, je k ničomu.

Nechť sebou pretekať prúd, reagovať na impulzy a vnímať okolie – to je život.

A tam, kde je život, tam je aj napätie. Niekedy veľmi vysoké.

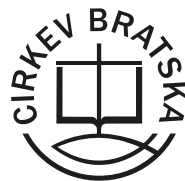
Pretože sme, aspoň zatiaľ, spätí so zemou, chytat napätie holými rukami je životu nebezpečné – človek ľahko vybuchne. Dobré je vložiť medzi seba a napätie, povedzme, taký trolejbus. Ten, keď je pod napätím, odvezie stovky ľudí a ešte si pritom spokojne pobzučuje...

Alebo vložiť medzi seba a napätie, napríklad – čas, obe uši, empatiu, úprimnú otázku... a napätie sa môže zmeniť v životodarnú energiu.

Si myslím.

(pokračovanie v budúcom čísle)

Z ROKOVANIA RADY CIRKVI BRATSKEJ JANUÁR-FEBRUÁR 2015

Spoločné modlitby na základe Gal. 5, 22–26 uviedol Martin Jurčo.

Rada schválila štatút a zriadila Odbor pre zakladanie zborov. Predsedom odboru je Tomáš Grulich a zástupcom Tomáš Henžel. Ostatných členov vymenuje RCB po osobných pohovoroch.

Rada prijala stanovisko k biblickému pohľadu na mužov a ženy a pošle ho zborom ako svoje východisko pre diskusiu o službe žien v Cirkvi bratskej.

Rada pozitívne hodnotí aktivity Ervina Mittelmana, ktoré postupne vedú k založeniu nového zboru v Košiciach. V tejto súvislosti sa chce stretnúť so staršovstvom košického zboru a tímu Mozaika Košice k zosúladieniu ďalších krokov.

Rada aktualizovala plán vizitácií zborov v roku 2015 a určila ich vizitátorov.

Rada zhrnula doterajší priebeh diskusie o prioritách Cirkvi bratskej. Toto zhrnutie aj s návrhom ďalších krokov rozošle na zboru.

Rada viedla pastoračný rozhovor s bývalým kazateľom Matějom Hájkem.

Rada zhodnotila výsledky hospodárenia v roku 2014, ktoré predloží finančnému odboru vo februári.

Rada prijala návrh českej Rady, aby sa Spoločná konferencia uskutočnila 19. novembra 2016 na Slovensku.

Rada schválila odporúčanie RCB k referendu na podporu rodiny.

Rada sa zaoberala informáciou o príprave novej verzie internetovej stránky.

Rada prijala návrh správnej rady Únie detí a mládeže, ktorá navrhuje Slavomíra Krúpu za nového tajomníka pre dorast a mládež. Túto nomináciu predloží na schválenie Konferencii v máji.

Spoločné modlitby uviedol Jakub Kintler.

Rada schválila návrh výšky príspevkov jednotlivých zborov na činnosť Cirkvi bratskej v roku 2015, ktorý

prerokuje s finančným odborom a potom predloží Konferencii.

Rada pripravila konferenčný návrh na spôsob výberu 33 delegátov na Spoločnú konferenciu CB v SR a ČR, ktorá sa bude konať v novembri 2016.

Rada sa zaoberala navrhovaným novým logom Cirkvi bratskej a rozhodla, že Konferencii predloží na schválenie rovnaký návrh ako česká strana.

Rada pripravila ďalšie konferenčné návrhy.

Rada sa poďakovala za roky obetavej služby tajomníčke pre dorast a mládež, Eve Myjavcovej, ktorej v júni končí funkčné obdobie. Zároveň mala pohovor s jej navrhovaným nástupcom, Slavojom Krupom zo zboru Hermanovce, ktorého navrhne Konferencii na schválenie za nového tajomníka pre dorast a mládež.

Rada prerokovala tajomnícku správu, ktorú po úpravách predloží Konferencii k rozprave a na schválenie.

Rada navrhla zloženie predsedníctva a komisií pre Konferenciu.

Rada riešila ďalšie administrovanie zboru Stará Turá.

Rada rozhodla o spoločnom stretnutí odchádzajúcich a nastupujúcich členov Rady 18.–19. mája, ako aj o odovzdaní a prevzatí agendy ústredia k 1. júnu 2015.

Rada doplnila zloženie odboru pre zakladanie nových zborov: Milan Mitana, Ján Máhrik, Štefan Evin, Ervin Mittelmann.

Rada vzala na vedomie hodnotenie vikárov a rozhodla o pokračovaní vikariátu Jána Máhrika v zbore Maják vo Vsetíne.

Rada navrhla revíziu statusu konferenčných uznesení od roku 1945.

Rada schválila vizitačnú správu zo zboru v Leviciach a z misijného zboru Nitra.

Rada prerokovala a schválila predĺženie zmluvy o spolupráci medzi Cirkvou bratskou a Wycliffe Slovakia na ďalšie 3 roky.

Zapísal: Ján Henžel

INZERCIA

Prenajmeme v Bratislave samostatný, zariadený 2 izbový byt (67,5m²) v rodinnom dome.

Kontakt 0911 582 288.

POĎAKOVANIE

Občianske združenia SLUHA ďakuje všetkým podporovateľom, ktorí prispeli združeniu na rekonštrukciu kotolne. V historickej budove Domova bielych hláv nová kotolňa (na obrazy) už riadne funguje a aj vďaka nej tu môže každodenne prebiehať rozmanitá činnosť združenia, ktorou sa snažíme vnášať kresťanské princípy do reality života miestnej komunity.

o. z. SLUHA

AKO HOVORIŤ DNES O BOHU?

MIROSLAV KOCÚR
(Teológ, publicista,
vysokoškolský pedagóg)

Ježiš neteoretizuje a nebojí sa dotýkať ani obrazne, ani doslovne háklivých tém či rituálne znečistených jednotlivcov, ktorí boli zdrojom rituálneho znečistenia. Jeho reputáciu to rozhodne nezvýšilo. Stretnutia s mýtnikmi, verejnými hriešnikmi či odvážna a otvorená kritika náboženského formalizmu náboženskej aristokracie, združenej okolo jeruzalemského chrámu či synagóg po celej jeho vtedajšej krajine, sa stali otvorenou a artikulovanou príčinou jeho odsúdenia pred veľradou.

Toto rozhodnutie náboženskej autority bolo z hľadiska vtedy platného právneho poriadku interpretované svetskej autorite rímskeho miestodržiteľa tak, aby sa ho zbavili. Ježiš bol predstavený so svojimi ambíciami byť židovským kráľom ako priama konkurencia rímskeho cisára. Dav náboženských horlivcov sa dávno rozhodol. Podľahol manipulácii svojich lídrov a neomylné kričal: „Ukrižuj ho!“

Stretnutia so Samaritánkou – ženou pochybnej povesti, Zachejom, uzdravovanie v sobotu, uzdravenie malomocných, kritika pomerov v jeruzalemskom chráme. Cynické a posmešné označovanie farizejov ako náboženskej elity za obielené hroby či zákonníkov za hadie plemeno, aj prevracanie stolov predavačov „náboženského“ tovaru v chráme, sú len epizodickým vymenovaním a popisom Ježišovej zrozumiteľnej interpretácie, vysmievajúcej sa pokrytectvu a formalizmu veriacich všetkých dôb.

Logicky však vnímal aj obavy svojich učeníkov, ktorí videli potenciál ovládnuť a politicky zvrátiť vývoj. Ježiš hovorí o spoločenstve svojich verných nasledovníkov ako o meste na návrší, o kvase, ktorý by mal prekvasiť celé cesto, či o soli, ktorá by mala dodávať životu ľud-

stva tú dimenziu, ktorá ho privedie na autentickú cestu ľudskej a duchovnej podstaty.

Takáto komunita sa stane v tme svetlom národov. Stane sa nielen jeho alternatívou, ale kontrastným obrazom. Ako v krivom zrkadle svet spozná svoje deformácie a povrchnosť. Ježiš o Bohu nehovorí – on sa správa ako jeho autentický príbuzný, ako jeho Syn. Práve vtedy, keď je jeho život v ohrození, prestáva robiť zázraky. Postaví sa pred veľradu, odpovedá na otázky, nechá sa obviniť z toho, čo nikdy nespravil, nastavuje druhé líce a necháva sa ukrižovať.

Transformácia komunity viery sa neudiala väčšinovým rozhodnutím. Veriaca väčšina seabedomých farizejov a zákonníkov sa mýlila. Rozhodnutie pragmaticky sa zbaviť svojho kritika, Tesára z Nazaretu, v spolupráci s Pilátom a rímskymi zákonmi, sa ukázalo ako fatálny omyl. Pravda sa vynorila z prázdneho hrobu už na tretí deň ako živá bytosť, na ktorú sa zákony a interpretácie technologov náboženskej moci prestali dať aplikovať. Vzkriesený Ježiš prechádza cez zatvorené dvere ľudského strachu a jeho učeníci začínajú chápať, ako jeho moc naozaj nie je z tohto sveta.

Na toto myslím, keď vidím strach dnešných veriacich z toho, že svet ohrozuje ich vieru výsmechom či mravnou skazenosťou. Ježišova metodológia je inštruktívna – nebojí sa posmeškov ani radikalizmu teroristov, brániacich vlastnú vieru zbraňami; ani „silných“ názorov a apokalyptického jazyka politických či náboženských elít. Svet neohrozuje našu vieru. To naša slabá viera ohrozuje tento svet. Na toto myslím, keď dnes hovoríme o tom, ktorého meno nemáme podľa Dekalógu vyslovovať nadarmo.

Dekalóg je v tomto smere striktný: o Najvyššom sa nesmie hovoriť zbytočne. Nadmerné používanie jeho mena je prejavom, ktorý je v protiklade s explicitnými nariadeniami židovského pravidla pre život – samotnej Tóry. Zákona, ktorý Tesár z Nazaretu neprišiel zrušiť, ale nanovo interpretovať v duchu modernej tzv. „hands on“ metodológie.

DIALÓG

MLADÝCH

02/2015, VIII. ročník

EDITORIÁL

„Unwrap the potential!“ – bola jedna z kľúčových viet prvej prednášky, ktorú som počula, keď som začala študovať teológiu. „Rozbaliť potenciál!“

Niekedy sa stáva, že isté poznámky alebo výroky zarezonujú tak silne v našom vnútri, že si ich pamätáme na celý život. Nuž, toto je jeden z nich. Spomínam si na postaršieho pána misionára, ktorý nám celý týždeň prednášal Biblické základy misie. S nesmiernym zápalom sa snažil do nás, čerstvých prváčikov, vstiepiť presvedčenie, že jedným z poslání misie je pomáhať rozbaliť ten potenciál, ktorý Boh Stvoriteľ vložil do ľudí a do priestoru okolo nás. Meniť možnosť na skutočnosť, povolávať k životu a to k životu v plnosti. Keď sme kráčali z prednášky zanedbanou časťou Banskej Bystrice smiali sme sa, že tu by sme mohli začať, rozbaľovať potenciál stvorenia. Aspoň pokosiť a tak.

Počas daždivých dní v Glasgowe sa v mysli často vraciam k tejto vete. Je to už vyše troch rokov, čo miestny škótsky zbor začal misijnú prácu medzi Rómskymi prisťahovalcami z Čiech a Slovenska. Rok na to som sa k nim pridala ja. A teraz v jeseni sa náš tím rozrástol o Juraja a Jarku Institorisovcov. Spoločne sa učíme objavovať a oceniť ten jedinečný potenciál, ktorý Pán Boh utvoril v každom Rómovi. Dal im obdarovania, ktorými môžu odrážať Božiu slávu. Dal im tvorivosť a schopnosť vládnuť stvoreniu. A našou túžbou je byť súčasťou rozbaľovania týchto darov. A tak dospelých učíme angličtinu, deťom pomáhame s učením v našom školskom klube, vedíme nízkoprahový klub pre celé rodiny a s mládežou organizujeme výlety a rôzne akcie. V sobotu sa stretávame na rómskych bohoslužbách a dvakrát do týždňa študujeme Bibliu na domácich skupinkách.

Zblízka však vidíme aj to, ako vzbura voči Stvoriteľovi ničí a zabíja to krásne, čo Pán Boh do Rómov vložil. Hriech, ktorý rozkladá srdce, rozbíja vzťahy a pri naša úpadok celých komunit a spoločností. Naša služba Rómom preto vždy smeruje tam, kde sme si všetci rovní. Pod kríž. Tam sa naše životy stretávajú v rovnakom bode. Keď môžeme jeden druhému povedať: „Nie som v poriadku, ale ani ty nie. Iba Ježiš nás môže oboch uzdraviť.“

Mária Jurčová

redakčná rada: **Eva Myjavcová (predsedníčka)**
Juraj Institoris
Eva Kianičková
Bohuslav Piatko

redakcia: **Šimon Evin**
Tina Prištiaková
Vladka Vrajová

grafické spracovanie: **Alica Myjavcová**

KONTAKTY

vedúca redaktorka: **Jana Lesňáková**
e-mail: **janka.cabadaj@gmail.com**
mobil: **+421 948 211 127**

KOMENTUJTE témy z Dialógu aj z Dialógu mladých! Takisto, ak radi píšete **BLOGY**, alebo ro-bíte **FOTKY**, neváhajte a ozvite sa nám, radi vám dáme priestor pre uverejnenie! Svoje reakcie a iné príspevky nám zasielajte na:

dialogmladych@gmail.com

Takisto sa môžete zapojiť do diskusie na:

www.dialog.cb.sk

Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu :)

čo sa deje v **GLASGOWE...**

Naša mládež sa stretáva každý štvrtok. Tvorí ju šesť mládežníčok, dve vedúce, jedno až tri bábätká a občas prikvitne aj nejaký mladý muž. Tu vám prinášame besedu z nášho stretnutia.

Môžete sa predstaviť? Ako ste sa dostali do Glasgowa?

Volám sa Barbora Kalejová a som v Glasgowe päť mesiacov. Prišli sme, aby sme si mohli našetriť na dom. Bývam s manželom, vlastne ešte priateľom a so synom Rastikom. Na ceste je ďalšie bábätko. Máme v pláne zosobášiť sa, aby sme už nemuseli žiť ako hriešnici.

Volám sa Marcela Popiková. Som v Glasgowe už pomaly desať rokov. Najprv sem prišiel môj otec, a potom aj ja s babkou a s dedkom. Bývali sme striedavo tu a na Slovensku. Študovať sa mi tu zatiaľ nepodarilo, lebo ma neprijali do školy, takže chodím iba na kurzy angličtiny. Bývam s mojím budúcim manželom. Chystáme svadbu, z čoho sa veľmi teším. Rada varím a spievam chvály.

Ja som Eva Ridajová. Do Glasgowa som prišla asi pred dvoma rokmi s mojou mamkou, starou mamkou a dvoma staršími bratmi. Som na strednej škole a o štyri mesiace pôjdem na college, aby som sa mohla vyučiť za detskú ošetrovatelku. V Glasgowe sa mi páči, že môžeme chodiť do cirkvi, že môžeme mať mládež a zhromaždenia, a že Boh nám dáva pevnosť v živote s Ním.

Ako ste spoznali Pán Ježiša? Kedy ste začali chodiť do cirkvi?

Borka: Ja som spoznala Ježiša asi pred dvoma rokmi. Moja mama mala rakovinu maternice a musela ísť na operáciu. Veľmi som sa modlila, lebo som ju nechcela stratiť. Stratili sme už predtým kvôli rovnakej chorobe našu babku. Bohu som uverila preto, lebo moja mamka je po operácii úplne v poriadku a bez následkov. Som Bohu za ňu veľmi vďačná. Do cirkvi som začala chodiť doma v lňačovciach, kde pre nás organizovali skupinky. Potom skupinky prestali a my sme nemali kam chodiť. Počúvala som chvály a čítala si Bibliu doma, ale to ma nepovzbudzovalo až tak ako v prítomnosti viacerých ľudí. Až keď som prišla do Glasgowa, začala som znova chodiť do cirkvi.

Marcelka: Verila som v Boha stále. Keď som ešte ako dieťa bola na Slovensku, bývala u nás jedna teta, ktorá mi bola ako babka a dala mi ruženec. Verili sme v Boha, ale nie tak, ako by to malo byť. Potom sme prišli do Glasgowa. Tu som si našla frajera. On bol z tejto cirkvi a stále ma sem volal.

Vždy som prišla a popočúvala – jedným uchom dnu, druhým von. Ale nič to so mnou nerobilo. Potom sme odišli do Leedsu. Jedného dňa sme boli na bohoslužbách a veľmi sa ma to dotýkalo. Pastor sa opýtal, kto chce prijať Ježiša a ja som vstala zo stoličky ako prvá, hoci som nevedela, čo mám urobiť. Keď som vstala, pastor povedal: „Pod', sestra, ja viem, že chceš prijať Ježiša.“ Išla som teda dopredu a tak som uverila.

Prečo chodíte do cirkvi/na mládež?

Marcelka: Chodíme sem preto, lebo nám je tu dobre a pomáha nám to, aby sme nerobili viac hriechov. Som rada, že sa tu môžem porozprávať s mladými. Naša viera stále rastie, lebo nás tu má kto povzbudiť Božím Slovom a chválami.

Evka: Ja chodím do cirkvi a na mládež preto, lebo verím a z celého srdca milujem Pána Boha. Mám rada, keď mi niekto rozpráva viac o Bohu, že ho môžem spoznať a milovať, že mi dáva zmysel žiť pre Pána Ježiša Krista. Môžem sa z toho radovať a nemám smútok v srdci, lebo On ma vypočuje v každej mojej modlitbe.

Ako vám viera pomáha v bežnom živote? Odpovedá Pán Boh na vaše modlitby?

Borka: Rada chodím za Bohom, lebo viem, že mi pomáha. Keď som bola tehotná s Rastikom, bola som chorá. K bábätku z pupočnej šnúry neprúdila krv, a tak prestalo rásť. Dvakrát som bola v nemocnici a brala infúzie, z ktorých sa mi točila hlava a bolo mi na zvracanie. Veľmi som sa modlila k Bohu, aby sa to zlepšilo. Keď som bola v nemocnici už niekoľko dní, doktori povedali, že je to v poriadku. Od radosti mi bolo do plaču. Veľmi som ďakovala Bohu, že mi pomohol.

Marcelka: Bola som tehotná a v piatom týždni mi lekári povedali, že dieťaťko nerastie a prídem oňho. Stále som sa modlila: „Pane, ak je to Tvoja vôľa, sprav ako Ty chceš.“ Do posledného dňa som neverila, že potratím, a hoci som videla, že to prichádza, stále som sa modlila. Potom som potratila, ale počula som hlas, že sa nemám báť, že budem mať iné dieťaťko, že to bolo na skúšku mojej viery, či padnem, alebo sa pozdvihnem. Môj druh vtedy hovoril, že niekto nechodí ani do cirkvi, a je zdravý, a ja chodím,

modlím sa a Boh to dieťa aj tak neochránil. Povedala som mu, aby neobviňoval Boha, lebo to bolo tak, ako to malo byť. Áno, aj mne to prekážalo, ale Boh mi dával lásku, aby som sa tým netrápila. Viem, že Pán Boh je so mnou. Ten potrat veľmi bolel, ale modlila som sa k Pánu Bohu, aby odo mňa odobral tú bolesť, a On mi veľmi pomohol.

Aká je vaša obľúbená spomienka z mládeže?

Borka: Oslovila ma mládež minulý týždeň, keď sme pripravovali pre ľudí z cirkvi modlitebnú miestnosť. Ja som sa tam modlila hlavne za Rastika a za bábätko, ktoré čakám, aj za svojho priateľa, aby sa zmenil a bol lepší. Keď som prišla domov, bola som veľmi povzbudená.

Marcelka: Mne sa páčilo, ako sme chodili pred Vianocami koledovať. Napiekli sme pemičky a chodili sme k ľuďom domov spievať. Navštívili sme asi 16 slovenských a 13 škótskych rodín. Potom sa nám pokazil minibus, ktorý sme museli tlačiť. Roztlačili sme ho raz, no pokazil sa zase. Roztlačili sme ho druhýkrát a všetko dobre dopadlo.

Evka: Aj mňa povzbudila modlitebná miestnosť. Mohla som sa modliť k Pánu Bohu, vyznať svoje hriechy, zahodiť staré veci a prežívať nové.

Naše okienko do Glasgowa musí-me zatvoriť. Ako ste si všimli, mládež má prevažne dievčenské zloženie, lebo rozhodnutie ich partnerov ísť za Pánom Ježišom nie je také pevné. Dievčatá sa však za nich neustále modlia, a my veríme, že Pán Boh tieto modlitby vypočuje. Pridajte sa a žehnajte im vo svojich modlitbách aj vy!

skrátili a spracovali Jarmila a Juraj Institorisovci

Predstavujeme Tváre Dialógu Mladých

Ak by som mala prezradiť jednu pikošku s Redakčných Rád Dialógu Mladých, tak môžem povedať, že sa nikdy nezabudneme pousmiať nad tým, ako vlastne Dialóg Mladých začínal :)

S Dialógom Mladých som začala v roku 2008 ako študentka prvého ročníka na univerzite. V čase keď sa môj svet menil a ja som sa prvýkrát spoznávala študentskú slobodu a dospelácky svet. Možnosť podieľať sa a začínať s mládežníckou prílohou som brala ako nesmiernu príležitosť a mala som pocit, že môžem dokázať čokoľvek na svete, tak prečo to nevyskúšať.

Naše timové začiatky však ani zďaleka neboli také jednoduché. Prvé mesiace sme nevedeli ako si stanoviť deadlines, koho ►

aké stanoviť témy, na čo sa zamerať, ako to celé nadizajnovať, aké obrázky smieme použiť. Boli sme dve (s Naďou Máhrlikovou - Klaudíny), nestíhali sme, robilo sa po nociach na poslednú chvíľu a prezradím, že bolo jedno číslo, do ktorého som musela napísať všetky články sama (ale neprezradím ktoré :)). Topili sme sa a netušili sme, ktorým smerom plávať. Časom sme našli svoj smer, nie však sami, ale náš šéfredaktor, ujo Bohuš Piatko, inicioval vznik samostatnej redakčnej rady DM a neskôr nás v žurnalistických princípoch usmerňoval a trezrlivo nám radil, až sme vytvorili systém, ktorý sme už riadili sami a funguje dodnes. Naschvál píšem "žurnalis-

tických", pretože obsahovú stránku sme tvorili vždy sami. Šéfredaktor nám nikdy nediktoval obsahovú náplň, ale len poradil ako rozložiť rozsahové formáty. Až neskôr nám prezradil, ako on sám veci podcenil, keď si myslel, že niečo o žurnalistike vieme, a že sa zaktivizoval smerom k nám až vtedy, keď „veľká“ redakčná rada začala uvažovať o tom, že DM zruší.

Odvtedy pretieklo veľa vody a vyšlo veľa čísiel. Redakciou sa premlelo veľa šikovných a talentovaných ľudí. Prediskutovali sme rôzne témy, opísali veľa eventov a počas posledného roka aj pomaličky predstavujeme dianie v mládežiach

a dorastoch jednotlivých zborov na Slovensku. A ja som sa naučila ako sa padá a vstáva. A tiež, že ak Boh ma s niekým svoje plány, tak je jedno akí neskúsení a netalentovaní ste, použije to, čo vzniklo tak, ako potrebuje. Dostala som za tie roky veľa krásnych spätných väzieb na našu prácu a ešte viac dobrých rád.

Teším sa na budúcnosť Dialógu, ktorej sa mienim prizerať už len ako člen redakčnej rady a občasny prispievateľ. Redakcia nám omladla a ja sa teším na ich kroky, výzvy a smerovanie.

**Eva Kianičková - vedúca redaktor-
ka Dialógu mladých do r. 2014**

Áno. Aké jednoduché slovo. Rovnako jednoduché ako Nie. Tri písmená – dve samohlásky a jedna spoluhláska. A predsa je niekedy ťažšie ho vysloviť. Prečo?

Áno často znamená vystúpenie zo zóny komfortu, znamená záväzok, znamená námahu. Avšak znamená aj nádej, vieru a odhodlanie. Ľudia si ho vravia počas sobáša. A to je teda poriadne Áno.

Ja som jedno Áno povedala pred 22 mesiacmi. Povedala som ho Kristovi. A odvtedy žijem s týmto Áno v srdci. Nie vždy je to ľahké, nie vždy sa mi chce, nie vždy vládzem, no nikdy nie som sama. Moje Áno ma spojilo s niekým, kto povedal to svoje už dávno predtým mnou. Jeho Áno znamená omnoho viac ako moja únava, moja slabosť, môj strach, moje odhodlanie. Jeho Áno znamená Smrť, no zároveň Život. Jeho Áno znamená Začiatok, Budúcnosť, Lásku, Ochranu, Skalu... Večnosť. To Áno je Nádej.

Dnes som dočítala jednu knihu. Píše sa v nej aj o Kristovej smrti. Čo to znamenalo, keď ho bičovali, keď mu ubližovali, keď fyzicky trpel tak, ako si málokto z nás dokáže predstaviť. Keď na okamih stratil Božiu prítomnosť, keď naňho padli všetky naše hriechy. A tomuto všetkému On povedal Áno!

„Hľa, stojím pri dverách a klo-pem. Ak niekto počuje môj hlas a otvorí dvere, vojdem k nemu a budem stolovať s ním a on so mnou.“

Povedz svoje Áno. Dáva pokoj, lásku, nádej, pevnú pôdu pod nohami. Dáva ti niekoho o koho sa môžeš vždy oprieť, kto ťa nikdy nezradí, kto sa ťa nikdy nevzdá. Kto ťa miluje napriek všetkému.

„Veď Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, aby nezahynul nik, kto v neho verí, ale mal večný život.“

Držme sa tejto nádeje. On príde, no najprv to bude ťažké. Poďme sa však radowať z toho,

blog mladých

že každou sekundou sme bližšie k Nebu. Každým utrpením sa Boh viac približuje. A keď už bude tu, tak to bude skvelé.

Dada Arendášová

Cirkevná základná škola Narnia

Beňadická 38, 85106 Bratislava

Vzhľadom na plánované rozširovanie školy hľadáme posily do nášho dynamického, mladého tímu. Ponúkame príjemné pracovné prostredie, primerané finančné ohodnotenie, podporu a osobný rast.

HĽADÁME:

lásku k deťom a radosť z práce s deťmi
pedagogický rozhľad
chuť experimentovať a hľadať nové spôsoby a metódy vo vyučovaní
ochotu učiť sa
vytváranie vzťahov
spolupráca v tíme
komunikáciu aj s rodičmi
úctu k hodnotám a snahu žiť svoju vieru prakticky.

VOĽNÉ POZÍCIE OD SEPTEMBRA 2015:

učiteľ 1. stupňa
vychovávateľ
asistent dieťaťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

ĎALŠIE POŽIADAVKY:

Znalosť anglického jazyka je vítaná, práca s počítačom a internetom nevyhnutná. Víťame aj skúsenosť z práce v prostredí mimo školstva a skúsenosti s prácou s deťmi v oblasti neformálneho vzdelávania (napr. detské tábory a kluby). Voľné pozície budú ako na škole v Bratislave, tak aj na pobočke v Pezinku.

**Záujemcovia sa môžu hlásiť mailom na andrea.cinegova@narniaba.sk.
Viac o škole sa dozviete na webstránkach www.narnia.sk, www.narniapk.sk.**

**Zapojte sa aj vy do tvorby Dialógu: svatava@internet.sk,
v diskusnom fóre na: www.dialog.cb.sk, aj písané na adresu redakcie.**